

- 31 Nisi ad illius titulum fuisset Presbyter ordinatus.
- 22 Et quid post Consensum Tridentinum.

VENIENS. Legitur dupliciter; Uno modo intelligitur de filio ante Sacerdotium genito, & sic legitimo: nam talis congruè appellatur filius Sacerdotis, ut in c. Ad extirpandas, & ibi dicitur in 3. notab. infra eod. Alio modo ut intelligatur de filio post Sacerdotium genito, & sic illegitimo. Juxta primam lectionem, quam tenet Innoc. in 1. gloss. & verioris dicit Cardinalis in 2. oppos. sic summatur. Episcopus qui scienter contulit filio Sacerdotis, scilicet legitimo, paternam Ecclesiam, exinde eum removere non potest. Hoc primo secundum Joan. Andr. Butr. & Anchar. Si verò ignoranter jamovere potest, dum tamen aliunde illi provideat, unde possit sustentari, hoc dicit secundo, ut per Cardinal. & Joan. de Anan. Sed secundum posteriorem lectionem, quam putat verioris Bellam. in prim. & est ex mente S. Congregationis Concilii, ut dicam infra in 22, hoc intendit. Si Episcopus illegitimum de Capella patris Presbyteri, quam tenens ejus defectum eidem contulerat, & ipsum ad eam in Presbyterum ordinaverat, spoliavit, & alium instituit in eadem; illegitimus debet restitui amoto alio instituto. Sed si ignorans defectum contulit, debet sibi restitui, donec sibi alias idonee sit provisum. Dividitur in duas partes, in prima ponit querelam Clerici, Secunda ibi, Ideoque providet distinguendo. Secundum membrum ibi, Verum.

Tenendum primam lectionem nota ex primo membro distinctionis, Episcopum, qui scienter contulit filio legitimo beneficium, quod pater habuit immediate, non posse illum exinde removere. Et ratio, quia cum materia sit dispensabilis, Episcopus scienter conferendo, censetur cum eo tacite dispensare. Nam ubique Episcopus facit scienter quod est contra jus commune, & materia est talis, in qua potest dispensare, pro dispensatione habebitur, maxime si nullus inde lædatur, cap. Super eo, infra de bigam. & cap. Diversis, in fin. de Cler. conjugat. Et hoc pro regula generali constituit hic Innoc. num. 2. Cave tamen, quia ad hoc ut intelligatur tacite dispensatum, oportet ut præcedat summaria cognitio super causa dispensationis, scilicet an subit necessitas, vel utilitas, vel alia iusta causa, l. Libertus, ff. De in jus vocan. & Nisi rigor, cum multis cap. seq. 1. quæst. 7. Idque securus dicit, & fieri consilium Innoc. d. num. 2. vers. Alij dicunt & securus, & consensit Holt. num. 5. adiciens requirit etiam ut causa exprimat in ipsa dispensatione, Joan. Andr. num. 12. & 13. Collectar. in fin. Butr. num. 8. & Ancharan. num. 2. vers. Querit, Joan. Andr.

Exterum advertet, quia hic primus intellectus supponit Episcopum posse dispensare cum filio legitimo, ut possit immediate succedere in beneficio paterno contra dispensationem juris communis, de qua in cap. Presentium supra eod. At verior opinio est Episcopum hoc casu dispensare non posse, per textum in cap. penult. infra eod. secundum Cardinal. hic num. 3. in 12. quæst.

vers. Si autem legitimus. Unde si Episcopus non potest dispensare expresse, multo minus tacite, arg. l. Licet, in prin. & l. Est differentia, ff. In quibus causis, pigrit. tacit. contr. ab. & l. Si stipulari, in prin. ff. De usur. Verumtamen quia sunt opiniones an filius legitimus inhiat ad Ecclesiam paternam per dispensationem Episcopi, ut notatur in cap. 1. in gloss. quia non paternum, infra eod. lib. 6. In hoc dubio propter opinionum varietatem videtur standum institutioni facta per Episcopum scienter, per id, quod notatur in c. unco, in gloss. Licet ista, de postul. lib. 6. Et ita procedat iste textus secundum Cardinal. ubi supra, Et ex hoc collige notabilem limitationem ad conclusionem, quam firmavi in cap. Dilectum, supra de tempor. ordinat. Quod Episcopus non possit contra Canones dispensare, ut non procedat in articulo dubio propter diversas Doctorum opiniones. Tunc enim si alteram eligat, tacite dispensare intelligitur, scilicet rem quoad hoc ut non possit contravenire, ut hic per Cardin. in prædilect. quæst. 12. vers. ad tertium. Quod nunquam obliuiscaris.

Juxta secundam lectionem nota casum singularem, quem non reperies alibi, in quo filius Sacerdotis illegitimus ex collatione Episcopi potest licite retinere beneficium paternum, videlicet quando Episcopus sciens defectum, ordinavit eum ad sacros Ordines ad titulum illius beneficii, quod videtur mirabile, tum quia illegitimus beneficium paternum quantumcumque simplex obtinere non potest, etiam per dispensationem Episcopi, ut cap. Ex tua, infra eod. & notat in h. in cap. ult. Henric. Boich. num. 9. vers. Si non intervenit. Tum quia est contra juris regulas, ut quis factum suum illicitum, & peccatum suum illicitum, & peccati nutrimentum retrahere non possit, ut cap. Quod quis commisit, 33. quæst. 9. & cap. Nostis, supra de elec. cum concord. quibus hic in gloss. penult. & not. Butr. in 3. not. Sed ad hæc triplex datur solutio. Prima est, totum quod hic dicitur gratiam continere; quia Papa hic in odium Episcopi, qui spurium scienter promovit, & ne sic promotor in opprobrium ordinis clericali mendicare cogatur, ex misericordia dispensat cum ipso, ut potest licite retinere beneficium paternum, licet nulli sibi collatum, & in hoc residet hic gloss. penult. Abb. Antiq. in fin. Holtien. num. 7. & Joann. Andr. num. 6. in fin. Secunda solutio est, quod licet promotio illegitima non valeat quoad alios, valet tamen quoad ipsum promoventem, & imprimatur quidam color tenendi, quem ipse retrahere non potest. Ita Innoc. hic, cujus verba ad litteram transcribit Butr. num. 8. Tertia solutio deducitur ex verbo, spoliasti, secundum Innoc. post prim. vers. Sed primam: nam ex quo Episcopus de facto spoliavit filium illegitimum beneficio paterno, debet eum restituere antequam cognoscatur de canonico ingressu, c. Notum, 2. q. 1. cap. in litteris, & cap. Item cum quibus, infra de restitut. spoliat. Quod si obijciatur: ex quo notum est eum esse filium Sacerdotis, non debuit servari ordo, nec fieri restitutio, cap. Si quis fecisset, infra de divorc. & cap. Quoniam, infra eod. Respondet Innoc. immo servandum fuisse, quia forte promotus de dispensatione contendebat, arg. cap. Dudum, 2. secundo, supra

de elec. & sequitur Cardin. hic in 2. oppos. & ex hac tertia solutione nota secundum Anton. de Butr. in 5. not. & Joan. de Anan. num. 2. per spoliationem injuliam etiam judicalem dari possessorium recuperanda, nec solum contra spoliantem, sed etiam contra quemlibet in vitium succedentem.

Nota ex secundo membro distinctionis, filium Sacerdotis posse ad tempus licite retinere beneficium, de quo fuit ab Episcopo ignoranter provisum, & ad illius titulum ordinatus, donec sibi de alio sufficienti titulo provisum fuerit: & sic quamvis illegitimus non possit ab initio obtinere ex gratia, & autoritate ordinaria beneficium patris, potest tamen illud ad tempus postea retinere, si per viam iustitiae sibi restituatur necessitate impellente, ex quo ad illius titulum promotus fuit, ut hic per Butr. in 6. not. & Jo. de Anan. num. 4. & ex hoc collige casum singularem, in quo beneficium confertur ad tempus: nam regulariter contra, quia beneficia Ecclesiastica ad tempus conferri non possunt, cum debeant esse perpetua, c. Præcepta, 55. dist. de arg. l. hereditas, ff. De hered. instituen. l. Actus legitimi, ff. De regul. jur. & l. Libertas, ff. De manumiss. testam. & scriptis plenius in c. Ex parte, num. 8. infra de cler. agror. post gloss. final. ibi. Holt. num. 3. Joan. Andr. num. 5. & Card. num. 2. in 2. oppos. sed in casu isto hoc intelligitur fieri de mandato Domini Papæ, qui solus potest beneficia ad tempus conferre. Atque hic filius Presbyteri ordinatus ad titulum Ecclesie patris sibi collatæ, & ad eandem Ecclesiam restitutus, interim donec de alia Ecclesia provideatur, erit Prælatum ex tacita dispensatione Papæ, ut hic sentit glossa ultima, & Innoc. prope finem, in ver. Donec, & declarat Butr. num. 12. Vel certe erit Commodatarius ex causa, & administrabit tanquam Prælatum, & hæc commoditas ei auferri non poterit sine mandato Papæ, cujus autoritate hoc fit, nisi ex nova causa superveniente, secundum Holt. num. 9. cum quo simpliciter transeunt Joan. Andr. num. 17. & Anchar. n. 2. ver. Secundo oppono. Sed primum verius, ut per Cardin. in 7. quæst.

Sed QUÆRITUR, An hoc capitulum sit hodie abrogatum ex jure novissimo Concilii Tridentini. 15. sess. 25. de reform. & verius videtur esse abrogatum, ut in sequenti declaratione S. R. E. Cardinalium ejusdem Concilii Interpretum, videlicet.

An collatio Beneficii facta filio illegitimo sit nulla ipso jure, præsertim in casu, quo facta sit Presbytero, qui si beneficium collatum obtinere non possit, in deducit ordinis Clericalis mendicare cogatur.

Die 22. Martii 1576. Congregatio publica cens. collationem beneficiorum factam illegitimo in Ecclesia, in qua pater, fuisse nullam ipso jure, ut probat ad litteram c. Ad abolendam de filiis Presbyter. ibi, Decernimus non valere, An autem illegitimo iustitietur c. Veniens, de filiis Presbyter. visum fuit hoc casu clarè non suffragari eis quia d. c. Veniens, procedit quando illegitimus fuit promotus ad Presbyteratum ad titulum beneficii in Ecclesia, in qua pater, ut clarè verba illius textus ostendunt: nec Abbas in hoc contrarium vult. In casu autem præsentis

agitur de Capellania in Ecclesia, in qua pater, quæ collata fuit illegitimo postquam factus fuit Presbyter, nec in actu promotionis ad Presbyteratum, legitur quod fuerit promotus ad titulum illius Capellanie. Sed etiam quod constaret promotum ad titulum illius Capellanie, adhuc aliqui ex Cardinalibus, Montalrus, Carata, Lummellinus videntur sensisse c. Veniens, fuisse correctum a Concilio propter verba generalia, & exuberantia d. c. 15. Sed dixerunt quod si casus eveniet quod illegitimus sit promotus ad beneficii paterni titulum, & velit uti beneficio d. c. Veniens, tunc proponatur in Congregatione Concilii, & amplius deliberetur. Et cum Concilium c. 15. prohibeat omnem dispensationem, & c. Veniens imitatur dispensationi; videtur a Concilio sublatum. Item propter illa verba, longissime arceatur. Item propter illa verba, quomodo ministrare. Et sic etiam prætextu d. cap. Veniens, & quamquam dictum fuerit, an saltem agendum cum Sanctissimo pro gratia: tamen responsum est, ex quo alteri collatum est beneficium, & sic justè ratio qualiter, non agendum.

DE FILIIS PRESBYTERORVM.
Cap. Ex transmissa.
S V M M A R I V M.

- 1 Filius præesse potest Ecclesie, cui pater præfuit mediate.
- 2 Declaratur num. 4.
- 3 Vitium successione in beneficio paterno purgatur ex intulutione exherædatione persona inter patrem, & filium.
- 4 Vitia realia in successoribus transeunt, personalia vero non transeunt in singularum successorum, sed bene in universalem.
- 5 Nepos an possit immediate succedere in beneficio avi, & num. seq. usque ad num. 24.
- 6 Referuntur auctores, & fundamenta primæ opinionis, ibidem, & num. seq.
- 7 Abbas Siculus ab aliquibus incaute allegatur super capitula hujus tituli.
- 8 Nepotes veniunt appellatione filiorum ex proprietate vocabuli.
- 9 Contrarium, num. 15. & seq.
- 10 Filius unde dicatur.
- 11 Filiorum appellatione descendentes omnes continentur.
- 12 Contrarium, num. 15.
- 13 Declaratur num. 21. & 22.
- 14 Parentum nomine comprehenduntur omnes ascendentes.
- 15 Cuius filiam habere non licet, nec ejus nepotem. Contrarium, num. 18. & 19.
- 16 Referuntur auctores, & fundamenta secundæ opinionis.
- 17 Nepos ex filio quamvis succedere possit immediate in beneficio avi vivente patre, non tamen eo mortuo, & cur ibidem.
- 18 Contrarium, num. 14.
- 19 Nepos ex filia potest immediate obtinere beneficium avi si pater vivat, si vero non.

- 14. Referuntur Doctores, & fundamenta pro tertia opinione, & num. seqq. usque ad num. 24.
- 15. Liberos appellati veniunt nepotes, & alii descendentes; sed appellatione filiorum regulariter facit.
- 16. Baptizari possunt in privatis domibus non solum filii Regum, & Principum, sed etiam nepotes, & alii descendentes.
- 17. Nepos venit appellatione filiorum ex quadam interpretatione, & num. 21.
- 18. Quae locum non habet in materia odiosa penali, vel contra jus commune, & num. 20, & seqq.
- 19. In filio, & nepote diversi sunt species, & diversi gradus.
- 22. Nepos non venit appellatione filiorum, nisi materia sit more favorabilis, & tanta, vel simili ratio sit in nepote sicut in filio.
- 23. Exceptio in odiosa, prohibetivis, & exorbitantibus non fit ad casum, qui licet videatur eadem rationem, tamen est humana finis.
- 24. Nepos ex fratre an prohibeatur immediate succedere in beneficio patris, vel frater fratris.
- 25. Pater an prohibeatur immediate succedere in beneficio filii.
- 26. Pater succedit filio, licet turbato ordine, sicut filius patri, & uterque habet querelam.
- 27. Pater an possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua equi filius illegitimus reperitur in nullo gradu.

EX TRANSMISSA. Jo. Andr. & post eum Bellam, & Cardin. sic sumunt textum, Filius praesens potest Ecclesiae, cui Pater praesens mediate, id est, extraneo mediante, secundum Holt. num. 8. vers. *Ve sicut videt, Butr.* Anchar. & Joan. de Anan. omnes in princ. Primò ponit querelam. Secundò providet ibi, idemque, Tertio tollit obstaculum, ibi non dicitur.

Nota ibi, quae defuncti media in erecit persona, Vitium successione in beneficio paterno purgari ex intulacione extraneae personae inter patrem, & filium, prout hic notat gloss. in princ. Innoc. in ver. Decretal. Holtien. num. 3. Abb. Antic. in princ. Joan. Andr. num. 2. Bellam. Anchar. & Joan. de Anan. omnes in prima notab. Butr. num. 4. & Cardin. in 2. notab. Quandoque tamen persona media vitium non purgat, sed extenuat, cap. in princ. & ibi notatur, 2. quasi. 1. secundum Jo. Andr. & Bellam. loci citatus. Veniunt tamen, ut dicebat Goffred. & post eum Holt. hic num. 4. & Joan. Andr. num. 2. vitia, quae rem afficiunt, sicut furti, & violentia, in successores transeunt, ut l. Vitia. C. de acquir. poss. l. Qui furtum, & l. fin. ff. De condit. furt. l. 1. §. Si rem. ff. Depol. c. Remigrande, 3. qu. 1. & cap. Sape, de rebus spoliat. Personalita verò, ut dolus, & contumacia, non transeunt in singularem successorem, ut in d. c. In princ. & in c. Crisurpem, 1. qu. 1. & in l. Venditor, ff. De heredi. & act. vendit. In universalem verò utriusque transeunt, quia succedit eum sua causa, & suis vitis, l. In vitium, & l. Cum heres, ff. De divers. & temporal. praescript. Adverte tamen quia quod spectat ad vitium successione in beneficio parentum, si haec decretalis intelligatur tantum de filio legitimo, adhuc stat in suo ro-

bore, cum nullibi reserietur abrogata, l. Praecipuum in fin. C. de appellat. l. Statutum, C. De testam. & sic etiam hodie filius legitimus potest succedere mediate in beneficio patris, iuxta text. hic, licet non immediate, ut c. Ad extirpandas, & ibi dixi in 4. notab. post gloss. ult. Innoc. & omnes infra eod. Sed si intelligatur de filio illegitimo, prout intelligit Innocen. in princ. & in ver. Admittere, est correcta per Constitutionem Clementis VII. quae incipit, Ad Casanum conditorum; & per Concilium Tridentinum c. 15. sess. 25. de reform. ut plenè notavi in d. c. Ad extirpandas, n. 7. 9. & 12.

QUAERO. An nepos possit immediate succedere in beneficio avi.

Hæc est ardua questio, in qua tres principales reperiuntur Doctorum opiniones.

Prima opinio est eorum, qui simpliciter affirmant prohibitionem immediate successione filiorum in beneficiis parentum extendi etiam ad nepotes; & in hac sententia fuerunt ex antiquis Joannes Theutonicus in c. Apostolica, in gloss. an. 8. q. 1. Alanus Tancredus & Philippus in c. Quoniam, infr. eod. Archid. in c. Presbyterorum, num. 2. §. 6. dist. Laurentius in d. c. Ad extirpandas, & ibi etiam Bernardus in gloss. 1. & Innoc. in princ. in ver. Filii, dicens idem esse in nepotibus, & aliis descendibus, ut in §. sui, infr. de hered. qualit. & differ. eamque communem esse attestantur ibidem ex Petro de Ravenna Anton. de Butr. & ambo num. 7. ut referunt Domini de Rota de c. inseritis alleganda pro 3. opinione sub num. 5. vers. Ex quibus patet, & Navarr. cons. 9. num. 1. vers. Et licet, hoc tit. sed quod ad Abbatem utriusque falluntur, quia ipse non scripsit super hac Decretali, nec super aliis Capitulis hujus tituli, & integra lectura, quae in volumine Abbatis inserta est, non est sua, sed Antonii de Butrio, ut apparet peripicue tum ex collatione utriusque lecturae, tum ex superscriptione, quae habetur in rubr. supra eod. tum denique ex ipsamet superscriptione Antonii de Butrio, quae legitur post finem hujus cap.

Præcipuum hujus opinionis fundamentum est, quia filiorum appellatione veniunt etiam nepotes, l. Liberorum, §. Sed & Papyrius, & l. Iusta, §. De verborum significat. l. Filium, ff. Ad Macedon. & hoc ex proprietate vocabuli, ut tenent notabiliter duae glossae, quarum altera est in §. Quod si nepotes, in ver. appellatur, infr. quibus testam. dat. tutor. poss. ubi expressè ait secundum veram significationem verbi, quia filius dicitur a philos, quod est amicus, etiam nepotem dicit filium. A-

ltera in Authen. de non cogen. secund. nuben. §. Cum igitur in ver. Filios, quae dicit hac appellatione omnes descendentes contineri, licet vulgariter contineantur tantum constituti in primo gradu, id est, filii. Sicut e converso parentum nomine ascendentes omnes comprehenduntur, l. 3. §. penult. ff. De in ju. voc. & propterea Senatus consulto, quo cautum est ne tutor pupillam suam filio tradat nuptui, etiam nepos significatur, dicitur textus in l. Senatus, ff. De ritu nupt. Atque ita videtur ibi hoc tradi pro regula, ut nomine filii significetur etiam nepos. Ad idem §. Fratris, infr. de nupt. ubi generalis ratio redditur, quia cuius filiam habere non licet, nec ejus nepotem.

Secun-

Secunda opinio distinguit an pater vivat, nec ne; ut in primo casu nepos obtinere possit beneficium avi, in secundo autem non possit immediate, Ratio differentia est, quia vivente patre nepos non habet jus succedendi avo in bonis hereditariis, sed ejus pater, qui eum praecedit gradu. Auth. in successione, C. De suis, & legit. hered. & sic eo casu cessat ratio successione in beneficio. At patre de medio sublato nepos succedit in bonis avi; ideoque si ejus beneficium nulla persona media obtinere, notaretur in ipso hereditaria successio, quam sacri Canones tantopere detestantur in beneficiis ecclesiasticis, ut dicitur in fin. hujus cap. in cap. Ad extirpandas, & in cap. Ad abolendam, infr. eod. cum suis concordant. Sicut igitur persona extranea media purgat vitium, ut hic dicitur, sic & persona media naturalis; & hanc distinctionem probant hic Holt. num. 8. vers. Potest dicit, & Bellam. in 2. quest. Henric. Boich. in d. cap. Ad extirpandas, num. 2. in fine eod. Gemini. & Præpos. in cap. Presbyterorum, §. 6. dist. Holt. in Summa hujus tit. §. Qui filii, vers. Sed numquid, Asten. Rosell. Angel. Syvest. Armilla, & Summis sefer omnes in ver. Beneficium, ut asserunt Domini de Rota in decisione inferius citanda pro tertia opinione. Imò hanc declarationem tenent per omnes Doctores libere tenent Navarr. cons. 9. num. 5. de fil. Presbyter. Adscribitur etiam hæc opinio Innocentio in d. cap. Ad extirpandas, in princ. ut referunt Domini de Butr. num. 7. & fore bene, quia licet Rota in sua decisione dixerit Innocentium simpliciter loqui, & tenere contra nepotem, tamen dum ipse allegat text. in §. sui, infr. de hered. qualit. & differ. videtur intellexisse de nepotibus, & descendentibus, qui habent jus succedendi; & sic mortuo jam patre; & est ex mente glossae primae in prædicta decretali, Ad extirpandas, dum dicit idem esse in nepotibus, quorum est jus succedendi. Nepos autem ex filia potest immediate succedere in beneficio avi, si mater vivat, si non: nimirum quia neutro casu in hujusmodi nepote notari potest initium successione in beneficio, cum mater illud habere non possit, ad hoc c. Licet, ut secundo vers. Cum suis, infr. de testib. & c. Fratris, infr. de hered. & prædium quod non servit, impedit servitutem, leg. Qui salla, §. fin. ff. De servit. rustic. præd. Ita Bellam. hic 2. quest. vers. de nepote.

Tertia opinio primæ opposita est illorum, qui absolute existimant hanc prohibitionem non extendi ad nepotes, etiam patre vita functo. Eamque ex veteribus amplexi sunt Joan. de Fano, & Barthol. Brixien. in cap. Apostolica, §. 8. quest. 1. ut ibi pater in gloss. unica ad fin. Laurentius, & Joannes in cap. 1. in gloss. in ver. Filios, §. 6. dist. & ibi etiam Archid. in gloss. penult. Turrect. num. 10. Gemini. & Præpos. ambo num. 2. & in d. cap. Ad extirpandas, infr. eod. Abb. Antic. num. 1. Joan. Andr. num. 6. Martinus de Selua Episcopus Pampilonen. quem ibi refert, & sequitur Bellam. num. 3. Collectar. nu. 1. in fin. dum ultimo loco refert Archid. Butr. num. 7. in fin. dum hanc opinionem similiter refert ultimo loco, Cardin. in 1. quest. Anchar. circa med. vers. Quarit glossa: Adem tenuerunt Goffred. in Summa hujus tit. §. De hac secunda, & in apparatu d. cap. Ad extirpandas, Raymun. in Summa, eod. tit. §. 3. Frater

Joan. in Summa Confess. quest. 8. Summa Pisanella in ver. Illegitimus, Bald. in c. 1. §. Et quia, num. 3. vers. Quandoque ut terminum: De his qui feud. dar. poss. Dec. consil. 95. Et pro tenui facultate, num. 5. vers. Adde etiam, quos majori parte cumularit, & sequuta est Rota in causa nullius legitimitatis, die 12 Februarii 1574. coram Rubeo, quae habetur impressa apud Navarr. cons. 10 de fil. Presbyter. ubi num. 5. vers. Licet in hoc, dicit Rotam sequutam fuisse hanc tertiam opinionem tanquam melioribus rationibus fultam, magis communem, magisque ad plenum per Doctores tractatam, & detentam; & redarguit Butrium, & Abbatem, quod incaute loquut fuerint, dum dixerunt communem esse contraarium, & hanc de cisionem postea approbavit Rota coram Cardinali Seraphino, de c. 1. §. 2. num. 11. secundum quam consuetudinem etiam latissime Navarr. cons. 9. hacten.

Hujus sententiae potissimum fundamentum est, quia filiorum appellatione ex proprietate vocabuli non veniunt Nepotes. Quod probatur primo per textum in l. Quod si Nepotes, ff. De testam. tutel. inducendo eum dupliciter. Primò scilicet in sui ratione, dum dicit, aliter enim filii, aliter nepotes appellantur. Quæ quidem ratio cum generalis sit, & fundetur in proprietate verborum, concludit non modo in tutela, sed etiam in quacumque alia dispositione, ut considerat Dec. d. cons. 95. num. 5. vers. Probatur ista conclusio. Deinde inducitur ponderando differentiam, quæ ibi constituitur inter liberos, & filios: nam liberos tutorem liberis, & nepotibus intelligitur secus si filiis. Unde gloss. in Clem. un. in ver. Liberi: de baptis. dicit exceptionem, quæ ibi fit de liberis Regum, & Principum, ut in privatis domibus baptizari possint, extendi ad nepotes, & alios descendentes, quia loquitur sub nomine liberorum; Secus si dixerit de filiis, quia filiorum appellatione regulariter nepotes non comprehenduntur. Similiter glossa in cap. Presbyterorum, in ver. Filios, §. 6. dist. dicit prohibitionem de filiis Presbyterorum non promovendis ad nepotes non extendi ob præmissam rationem, quia non de liberis, sed de filiis loquitur.

Probatum secundò in l. Iusta, ff. De verb. signific. ubi textus dicit per interpretationem filii appellatione nepotem contineri; Si per interpretationem, ergo non ex proprietate vocabuli, l. Quæquid asstringenda, & ibi Butr. in princ. ff. De verborum obligat. l. Labeo, ff. De supellect. legat. Ad idem textus in l. Filium, ff. Ad Macedon. ubi dictum in filiis habet locum in nepotibus per viam extensionis, & sic non ex propria significatione, facit textus in l. Lege, §. Hoc capite, ff. De ritu nupt. ubi Senator non potest dicere filiam illius, qui artem ludicram exerceat, & tamen ducit neprem.

Probatum tertio, ex cap. 2. §. 2. de hered. lib. 6. Cujus dispositio dum punit filios hereticorum, nepotes non comprehendisset, nisi de secunda generatione exprohisset; & tamen etiam illud in speciali casu restringitur, ut patet in c. Statutum, §. 2. eodem tit. & lib.

Probatum quarto. Quia constat in filio, & nepote diversas species esse, & diversos gradus, ut c. 1. & 3. & ult. §. qu. 5. l. Lucrum consili, ff. De

- plex vero beneficium dispensat etiam Episcopus, sed ad beneficium patrum etiam simplex semper requiritur dispensatio Apostolica.
- 26 Penitentiam habere super Parochiali, ad quam fuit presentatus cum facultate transferendi, an possit eam transferre in filium illegitimum ad pensiones obtinendas dispensatum, & num. segg.
- 27 Illegitimus dispensatus ad Ordines censetur etiam dispensatus ad pensiones, & beneficia simplicia.
- 28 Praesentatio non tribuit titulum, sed tantummodo ius ad rem.
- 29 Nec per eam contrahitur spirituale conjugium, sicut per institutionem, & electionem.
- 30 Filius illegitimus potest obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater olim fuit intitulatus, sed possessionem nec per se, nec per Vicarium habuit.
- 31 Beneficium intelligitur cum apprehensione possessionis.
- 32 Filius illegitimus prohibetur obtinere beneficium, quod olim eius pater absque legitimo titulo, & minus pacifice usquequaque possedit.
- 33 Filius legitimus per rescriptum Principis prohibetur obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater, secum sibi legitimatus per subsequens matrimonium.
- 34 Filius illegitimus, cuius pater fuit Rector Ecclesiae Matricis, an possit obtinere filialem dependentem, seu aliam illi unitam.
- 35 Nepos legitimus ex illegitimo patre an admitti possit ad beneficium, quod ipsius avus habuit, non obstante Concilio Tridentino cap. 15. sess. 25. & num. segg. usque ad num. 48.
- 36 Nepotes an comprehendantur filiorum appellatione, & num. segg.
- 37 Pater prohibitus relinquere nepoti legitimo ex filio spurco.
- 38 Nepos legitimus ex filio illegitimo an prohibetur obtinere beneficium avitum vivente avo, & patre, adeo ut in eius favorem nec avus resignare, nec persio constitui possit.
- 39 Resignationes reciproca parentum Clericorum in favorem filiorum reprobantur a Concilio Tridentino.
- 40 Pater super fructibus beneficii, quod filius obtinet, non acquiritur usufructus, sicut in peculio castrensi vel quasi.
- 41 Nepos legitimus ex patre illegitimo eo mortuo non recedit in potestatem avi.
- 42 Filius attendi debet ad dignoscendum an dispositio censetur favorabilis vel odiosa.
- 43 Nepotes in materia favorabilis veniunt filiorum appellatione, etiamsi dispositio loquatur de filio ex se nato.
- 44 Parentum appellatione avi, & proavi continentur.
- 45 Filius illegitimus, quos ob causas excludantur ab Ecclesia patrum.
- 46 Nepos illegitimus ex filio itidem illegitimo an excludatur a beneficio avi.

AD EXTIRPANDAS. Filius etiam legitimus removetur ab Ecclesia, in qua immediate successit Patri Vicario, vel Rectori, hoc dicit, secundum Joan. Andr., & alios post eum. In prima parte ponitur decretum exordium. In secunda, provisio, ibi Fraternalitati, & refertur integra ad Antonio Augustino in 2. collect. Decretal. lib. 2. tit. 9. cap. 1.

Nota primò ex principio Decretalis, causam, ob quam filius prohibetur intitui in Ecclesia patris, videlicet, quia per hoc notatur successio in beneficiis Ecclesiasticis, quae deestabilis est, & sacris canonibus inimica, cap. Acceptimus, & ibi dicitur in 3. notab. supra de pati. cap. Extransmissa, in fin. supra ab ut. & c. Ad abolendam infra eod.

Secundo nota, ibi Provincia tua. Et signaculum notabile, in quo Archiepiscopus in subditos suffraganeis habet jurisdictionem, videlicet quando publicè Clericus beneficium detinet illicitè, ut hic per Butt. in 2. notab. Et ex hoc notat Host. in prime. Metropolitanum esse iudicem in communi vitio provinciae, ad idem cap. fin. supra de rescript. ad hoc cap. 3. infra de institut. & contentiunt, hic Joan. Andr. num. 1. in ver. Provincia. Bellam. & Cardinal. ambo in prime. Anchar. in 1. not. & Joan. de Anan. num. 1. Quod nota ad declarationem eorum, quae habentur in c. Pastoralis, infra de Offic. Ordinari.

Tertiò nota, filium Sacerdotis appellari & illum, qui ante Sacerdotium genitus est, ut hic probatur evidenter; nam primo textus dicit filium Presbyterorum; & paulò infra subiungit, sive geniti sint in Sacerdotio, sive non; concordant text. in c. Inter ceteras, supra de rescript. & ibi vide quod scripsi in 3. not. de Joan. Andr. qui fuit filius Sacerdotis, sed non in Sacerdotio procreatus.

Quarto nota ibi, Nulla persona media. Filium etiam legitimum non posse immediate succedere in beneficio patris, ut hic, nisi cum eo per Apostolicam sedem fuerit dispensatum, cap. Ex tua, supra eod. Nam etiam de filiis ex legitimo matrimonio susceptis intelligitur hac littera, arg. cap. Extransmissa, & c. Constitutus supra eod. secundum glossam final. hic. Innoc. in fin. in ver. Filius, Host. num. 1. in ver. Sacerdotio, Joan. Andr. Bellam. Cardinal. & omnes supra in Summar. & Butt. in 5. not.

Ceterum et si filius legitimus non possit intitulari in diploma beneficio, quod immediate pater obtinuit; potest tamen beneficiari in Ecclesia, cui pater praesuit, aut praesit, c. Ad hac, & ibi notat gloss. final. communiter approbata, infra eod. & Host. hic num. 1. in ver. Sine non. Nec obstat, cap. Ad abolendam, infra eodem, quoniam ille textus procedit tantum in filio illegitimo, qui in Ecclesia paterna praebendari non debet. Et illa dictio, maxime, exponitur, pro tantum, ut ibi notat gloss. 2. & communiter Doctores, Vel dic melius, dictio, maxime, ibi ponitur ad differentiam illegitimorum, qui ante Sacerdotium sunt geniti: ita ut sit sensus; filii illegitimi, id est, naturales, & non in Sacerdotio, imò dum laicerant procreati, & maxime spurci, id est, geniti in Sacerdotio, Canonici in Ecclesiis Patrum suorum esse non possunt. Et sic dictio maxime

me, stat in propria significatione, & implicat idem in sensu contrario; sed legitimos non includit, & hunc intellectum ad illum textum posuit gloss. seq. in ver. In sacularibus, & Hostiens. in Summ. hac tit. 5. Quia filii, circa princip. concordat cap. Cum decorem, infra eodem.

Quinto nota in istem verbis; Nulla persona media. A contrario sensu filium illegitimum hoc iure inspecto posse intitulari in beneficio, quod pater obtinuit mediate, id est, cum eo virà functo media intercessit persona, cui beneficium illud est collatum, ut in cap. Extransmissa, supra eod. Nam persona media purgat vitium successioneis ut illic notat Innoc. in ver. Decreta, Host. num. 3. Joan. Andr. num. 2. Butt. num. 4. & communiter omnes.

Ceterum advertere, nam quantum ad successionem mediatam illegitimorum in beneficiis parentum haec Decretalis Alexandri III. nominatim contrigitur a Clem. VII. in Constitutione 30. incipiens, Ad Canonum conditorem, in Bullar. tom. 1. pag. 598. qua statuitur, ut de cetero filij Presbyterorum ex hereditate nati quaecunque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, quae eorum patres Presbyteri, & Clerici, ac Religiosi in titulum, vel commendam, seu administrationem ad tempus, vel in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo inquam tempore quoquomodo obtinere possint, non obstante, quod Alexander III. dispoferit filios Sacerdotum posse succedere in beneficiis parentum mediatè intercedente persona.

Idipsam, quanvis non ita clarè, postea sanxit Tridentina Synodus in cap. 15. sess. 25. de reformatione, in hac verba; (Ut parentum continentiae memoria à locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasque decet, longissime atceatur; non liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in Ecclesijs, ubi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque etiam dissimile beneficium obtinere; nec in dictis Ecclesijs quoquomodo ministrare; nec pensiones super fructibus beneficiorum, quae parentes eorum obtinent, vel aliam obtinuerunt, habere.) Hac ibi; verba enim illa, longissime atceatur, repellunt filium illegitimum à beneficio paterno, etiam si media persona intercesserit, & ita declaravit Sac. Congregatio ejuldem Concilij Interpres.

Nam consultata, an filius illegitimus obtinere possit beneficium in Ecclesia, in qua eius pater fuit etiam beneficiatus, mediatè tamen alia persona; respondit, non posse, quia illa distinctio, an pater mediatè, vel immediate obtinuerit, procedit (sicut post Concilium) tantum in legitimis.

Potè ex contextu tam constitutionis Clementis VII. quam Concilij Trident. in d. c. 15. sess. 25. colligi sex notabiles differentias inter jus novissimum, & jus commune antiquum in materia successioneis filiorum illegitimorum in beneficiis parentum.

Prima differentia est, quia de iure communi non erat utique quae clarum an excluderentur à beneficiis parentum filij illegitimi clericorum; nam de filiis Presbyterorum inferibitur haec rescript. Fagn. in 2. part. prim. Decret.

brica, de quibus etiam loquitur cap. Ad praesentiam, & cap. Praesentia, supra eodem. It in filiis Sacerdotum, non autem Clericorum congruit ratio prohibitionis, quae habetur in cap. Cum decorem, in fine infra eod. videlicet, quia indecorum est, ut in altaris officio illegitimus filius impudico patri ministraret, in quo unigenitus Dei Filius aeterno Patri pro salute humani generis victimatur. Nec obstat cap. Ex sua, supra eodem, ubi improbat, ut filij Sacerdotum, vel Clericorum obtineant immediate Ecclesias parentum sine dispensatione Apostolica. Quoniam verba illa; vel Clericorum, referri possunt ad filios legitimos, cum & ipsi prohibeantur obtinere Ecclesias parentum nullà intercedente persona, cap. Extransmissa, & cap. Constitutus, supra eod. & filius ostentum est supra in 4. notab. & eodem modo responderetur ad hoc cap. ubi excluduntur filij sive sint geniti in Sacerdotio, sive non; nam verba illa, sive non, sunt appositae propter legitimos, qui pariter repelluntur ab Ecclesijs, quas patres proximè obtinuerunt, ut praedixi. Verùm hanc dubitationem solvit jus novissimum memoratae constitutionis Clementis VII. quae nominatim excludit etiam Clericorum filios, ut patet ex illis verbis; Presbyteri, Clerici, ac Religiosi eorum patres; & consonat Concilium Tridentinum in dicto cap. 15. sess. 25. ibi: Non liceat filiis Clericorum, Quamobrem beneficium simplex, quod pater in minoribus ordinibus constitutus aliquando obtinuit, filius illegitimus hodie nullatenus potest obtinere sine dispensatione Papae, qui solum dispensat contra Concilium generale, ut scripsi plenè in cap. fin. infra eod.

Secunda differentia est, quia de iure communi filius illegitimus prohibetur intitulari in beneficio patris immediate tantum, non autem mediatè; quia persona media purgat vitium successioneis, ut hic, & in concordantibus, de quibus supra in 5. notab. secus ex constitutione Clementis VII. & Concilio Tridentino, quia prohibita est successio illegitimorum, etiam mediatè, ut dixi supra in 9.

Tertia differentia est, quia ex dispositione iuris communis quamvis filius illegitimus non possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater de praesenti est beneficiatus, ut est rex. in c. Cum decorem, & c. seq. & utrobique omnes notant infra eod. Potest tamen obtinere aliud beneficium ab eo, quod in eadem Ecclesia pater habuit in praeteritum, sed non habet de praesenti; nisi debeat patri ministrare, ut per Abb. in d. c. Cum decorem, num. 1. vers. Credo, & nisi sit persona illius Ecclesiae, cuius Vicariam perpetuam immediate habuit pater suus, vel è contra, cap. Michael, supra eod., & notat Henric. Boich. in c. ult. num. 10. infra eod. Verùm ex Concilio Tridentino in d. c. 15. sess. 25. filio illegitimo non licet obtinere beneficium etiam dissimile in Ecclesia, in qua pater in praeteritum fuit beneficiatus, licet non sit in praesenti, ut patet ibi, habent, vel habuerunt.

Quarta differentia est, quia iure communi inspecto filius illegitimus poterat obtinere Ecclesiam, in qua pater sine titulo ministravit ut Vicarius temporalis, ut leg. & not. in c. Constitutus, supra eodem, & declarat Henric. Boich. in c. ult. num. 10. infra eod.

Quinta differentia est, quia iure communi inspecto filius illegitimus poterat obtinere Ecclesiam, in qua pater sine titulo ministravit ut Vicarius temporalis, ut leg. & not. in c. Constitutus, supra eodem, & declarat Henric. Boich. in c. ult. num. 10. infra eod.

d. c. ult. *num. 7. vers. Et tunc aut quatuor in sua eodem*, & quo ad hoc nil novi iuris statuit Concilium Tridentinum in d. c. 15. quia respectu patris requirit beneficium, sicut requirit ius commune, ut in d. c. *Constitutum*. & in c. *Cum decorem, infra eodem*, & ita declaravit Sacra Congregatio eisdem Concilii Interpres, ut in subiecta declaratione, videlicet: An illegitimus prohibeatur acquirere beneficium in Ecclesia, in qua pater nunquam sua intulatus, sed alias celebravit, vel intervixit tanquam Capellanus ad nutum amovibilis, & Sacramenta ministravit, sed non habuit in ea titulum proprium Capellani, aut alterius beneficii: S. Congregatio censuit non prohiberi.

16 At ex Constitutione Clem. VII. secus dicendum videtur, quia disertis verbis in ea prohibetur, ne filij Presbyterorum ex fornicatione nati obtinere possint administrationes, officia, vel alia quaecumque beneficia etiam regularia, quae eorum patres in titulum, vel commendam, seu administrationem ad tempus, seu in perpetuum amittendo obtinuerunt. Atque ita filius illegitimus non videtur posse obtinere beneficium manuale, seu vicariam, aut commendam temporalem, quam pater obtinuit: tales enim sunt commendae, vel administrationes ad tempus, de quibus loquitur constitutio, ut patet in d. c. *Constitutum, supra eodem*, & in c. *Nemo, de elect. lib. 6.* Item tales sunt administrationes, seu beneficia manualia Regularium, de quibus ibi fit mentio, ut in Clem. *Quia Regulares, §. Præmissa, & ibi gloss. in ver. Revocari, de suppl. neglig. Prælat.*

17 Sed dices Concilium Tridentinum in d. c. 15. *sess. 25.* solum prohibere ne filius illegitimus possit habere beneficium, vel pensionem, aut ministrare in Ecclesia, in qua pater fuit beneficiatus. Ergo a contrario sensu hoc permittit, si pater ibi non fuit beneficiatus, sed tantum conductivus, arg. l. *Cum Prætor, ff. De iudic. & c. Nonne, infra de præsumpt. & consequenter constitutio Clementis VII. videtur revocata per legem Concilii posteriori illi contrariam, c. 1. de Constitut. lib. 6. l. *Sed & posteriores, ff. De legib. & in 1. constitut. c. §. Quisdam, & forte cum Concilium gravaverit filium illegitimum in hoc, ut non possit ministrare, vel pensiones obtinere in Ecclesia, in qua pater fuit intulatus, sicut poterat de iure communi, voluit eum relevare in alio, ut possit præfici Ecclesie, in qua pater ministravit sine titulo, argum. l. 1. *in fin. ff. De leg. qui ante apertas tab. l. fin. c. De institut. & substitut. & l. Eam qui, ff. De iurjur.***

18 At responderi potest argumentum a contrario sensu non procedere, quando eius argumenti contrarium reperitur in iure expressum, c. *Si qui a summiacis, 1. quest. 1. l. Conventiculum, c. De Episc. & Cler. & notat Joan. Andr. in cap. Publicano, num. 18. & Butr. num. 24. supra de elect. & ita sumi non potest ad correctionem Constitutionis Clementis VII. cap. *An ubi, et secundo, & ibi Abb. num. 2. & Felin. num. 1. vers. Nota argumentum, infra de sent. excomm. gloss. in Clem. 1. in ver. Observare, eod. titul.**

Præterea cum Decretum d. c. 15. emanaverit in odium illegitimum, & ad arcendam

memoriam paternæ incontinentiæ a locis Deo sacratis, ut patet ibi in *prin.* esset contra mentem Concilii, ut in eorum favorem redundaret arg. l. *Legata inutiliter, ff. De admenda Legatu, & notat gloss. in cap. Quod ob gratiam, in fin. de regul. jur. lib. 6.* Argumentum autem a contrario sensu generaliter non procedit quando non iuritur a contrario sensu rationis, seu mentis Legis, vel Canonis, sed simpliciter a contrario sensu litteræ, cap. *Quod dicitur, cum sua gloss. & cap. Ioseph, infra de ver. signific. & notat Everard. in sua sententia legalis in loco a contrario sensu, num. 21.*

Adverte tamen, quia in constitutione Clementis VIII. quam ad litteram retulerunt Gigas de pension. *quest. 86. in princip. & Navarr. in cap. Si quando, except. 2. in princip. de rescript. & summam Nicolaus Garz. de benef. part. 7. cap. 3. num. 9. desinit illa verba, (ad tempus, seu in perpetuum) & eorum loco leguntur sequentia, videlicet (seu ut alijs perpetuo unita.) & postea hac lecturâ cessare hæc tertia differentia, & servandum esse jus vetus. Sed prima lecturâ habetur etiam in Bullario veteri in *Constit. 31. Clem. VII. pag. 221.* Quod nota, quia ad prædicta constitutionis verba Doctores non advertunt.*

19 Quinta differentia est, quia de iure communi non reperitur prohibitum, quominus filius illegitimus possit ministrare sine titulo, & tanquam Vicarius temporalis in Ecclesia, in qua pater fuit beneficiatus. Nam iura omnia excludunt filios Sacerdotum a beneficijs parentum dumtaxat, non autem ab administratione sine titulo Ecclesiastici beneficii, ut patet hoc titulo ferè per totum. Et in hoc concordat constitutio Clementis VII. Sed Concilium Tridentinum disertis verbis prohibet, ne illegitimi in Ecclesijs, ubi eorum patres beneficiati aliquod Ecclesiasticum habent, vel habuerint, possint quocummodo ministrare. Unde ex Concilio illegitimus prohibetur esse Capellanus amovibilis in Ecclesia, in qua pater fuit intulatus.

20 Quinimo propositio dubio, an filius illegitimus prohibeatur esse Cantor in Ecclesia, in qua pater est beneficiatus: *ait 2. Decembri 1574.* Sacra Congregatio censuit, filium hunc censeri prohiberi esse cantorem in Ecclesia, in qua pater est Beneficiatus. Tum quia licet proprie non dicatur filius cantor ministrare; tamen Concilium utendo illa dictione, quocumque modo, includit generalem modum, licet proprie non dicatur ministerium. Tum quia hæc materia tendens ad decorem & honestatem clericalem, non est odiosa, sed favorabilis; ideo ad improprium est extendenda. Tum quia militat e videtur illa ratio, ne memoria incontinentiæ paternæ. Tum quia potest contingere, ut pater celebret Missam Conventualem, & canat: Sursum corda; si iusque cum alijs cantoribus canat: Habemus ad Dominum, & sic filius patri ministrat voce sua in altari. Et ideo ex quoddecim Cardinalibus novem fuerunt in hac sententia, ut filius comprehenderetur decreto d. c. 15.

His addo Navarr. *conf. num. 45. de Constit. ubi* consultit filium illegitimum non posse Subdiaconatus, vel Diaconatus officio fungi, neque Sacramta, vel Cantorem agere in Ecclesia, in qua

qua pater est beneficiatus; quia negari non potest quin huiusmodi actus exercendo in illa Ecclesia aliquo modo ministrat.

21 Amplius putat ibi Navarrus, nec licere illegitimo in tali Ecclesia Missam privatim celebrare tanquam extero & peregrino Sacerdoti quia est videatur non tam ministrare in Ecclesia, quam suæ consolatori consolare: negari tamen non potest eum ministrare aliquo modo in illa Ecclesia in altaris ministerio; & constat rationem arcendi memoriam paternæ incontinentiæ attingere aliqua ex parte celebrationem illam privatam; & ratio legis est anima legis, ut Dynavit in cap. *fin. de regni. jur. lib. 6.* Licet Navarrus sententiam in hoc ultimo iuris esse rigorosam, & consuetudinem esse in contrarium asserit: Emmanuel Rodrig. *de regul. tom. 1. cap. 247. nu. 1.* quem refert & sequitur Nicol. Garz. *in tract. de benef. par. 7. c. 3. n. 70.*

22 Sexta differentia est, quia filio illegitimo dispensatio ad pensiones obtinendas non est prohibitum de iure communi obtinere pensionem super beneficio paterno: hæc enim decretalis, & iura concordantia tantummodo eum repellunt a beneficio, cuius appellatio non venit pensio c. *Quamvis*, ubi hoc notat Franc. *num. 3. de præbend. lib. 6.* Semen in *regul. de infir. quest. 16. Palearot. de not. & jur. cap. 38. num. 4.* & probavi lætissime in c. *Ad audientiam, et secundo, a num. 74. usque ad num. 121. supra de rescript. post Abb. ibi num. 2.* & Felin. *in prin. & in terminis* Constitutionis Clem. VII. sic probat Gigas de pension. *qu. 86. num. 4. & 5. vers. Prædictum tamen non obstantibus.* At Concilium in d. c. 15. *sess. 25.* statuit expressè, ne illegitimi habere possint pensiones super fructibus beneficiorum, quæ patentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt.

23 Porro in omnibus casibus, in quibus superius dictum est, illegitimum posse obtinere beneficium, hoc intelligas tu per dispensationem Papæ si fit dignitas, personatus, aut beneficium curatum. Vel per dispensationem Episcopi, si beneficium sit simplex, ut c. 1. *supra eod. & infra. c. ult. & c. 1. eodem tit. lib. 6.* Archid. in *Summa, 66. distinct. gloss. fin. & Henric. Boic. post alios, quos citat in d. c. ult. num. 4. §. 6. infra eodem.* Ut autem filius illegitimus obtinere possit beneficium patris, necessaria est dispensatio Apostolica quæcumque sit beneficium, ut in c. *Ex tua, supra eodem*, & hoc propter duplex impedimentum, id est, illegitimitatis, & successione, arg. c. 2. *infra eodem, lib. 6.* & tenet Specul. in rubric. *de legat. §. Nam ostendendum, vers. §. 3.* Joan. Mon. in d. c. 1. *super ver. Natalium*, quos refert & sequitur Henric. Boic. in d. c. ult. *nu. 9. vers. Si non intervenit, infra eodem.*

24 QUÆRO: Posito Trident. Concilii decreto c. 15. *sess. 25. de reform.* Utrum Sacerdos habens generaliter facultatem transferendi pensionem sibi auctoritate Apostolica reservatam super fructibus Parochialis Ecclesie, ad quam antea præsentatus fuerat abique illa institutione, possit eandem pensionem transferre in Clericum eius filium illegitimum ad pensiones, & beneficiis Ecclesiastica obtinenda à Sede Apostolica dispensatum.

Videretur affirmativè respondendum: nam ex parte filij sublatum est impedimentum illegitimitatis per Apostolicam dispensationem, per quam fuit habitatus ad Clericatum; & consequenter ad obtinendas pensiones, & beneficia simplicia, ut notat Innocentius in cap. *ult. num. 2. infra eodem.* Oldrad. *conf. 215. Puncta brevia, n. 6. vers. Quadam ex intentione, Calder. consil. 66. num. 2. vers. Quadam dispensatio, quod est unicum in tit. de filijs Presbyter. ex parte autem patris Sacerdotis impedimentum non adest: nam decretum Concilii d. cap. 15. *sess. 25.* non prohibet quominus filij illegitimi possint obtinere pensiones, quæ eorum parentes obtinuerunt, sed tantum prohibet filios illegitimos obtinere pensiones, quæ eorum patres obtinuerunt; & sic requirit ut patres fuerint intulati. At in casu præsentis pater non obtinuit Parochialem Ecclesiam, super cuius fructibus habuit pensionem; sed tantum fuit ad ipsam præsentatus; atque ita non habuit titulum, sed tantum jus ad rem, c. *Quod autem, de iure patrum.* & notatur in c. *Cum Bertoldus, de re iudicat.* Præsentatio enim dicitur quoddam inchoamentum ad institutionem obtinendam. Abb. *conf. 76. Plura, num. 3. vers. Constitutio per aditum, lib. 2.* neque ex præsentatione contrahitur cum Ecclesia matrimonium spirituale, sicut contrahitur ex institutione, vel electione, Lapis *allegat. 76. num. 4. vers. Hinc est* Decretum igitur hoc casu institutione non iurat dispensatio Concilii: Ideoque Sacra Congregatio, ut dixi supra num. 16. iam censuit filium illegitimum non prohiberi obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus pater nunquam fuit intulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licet pro Capellano amovibili in eadem Ecclesia intervenierit, ut etiam tradit Paris. *de rescript. benef. lib. 6. quest. 4. num. 22.* & latus *quest. 2. num. 108. usque ad num. 112.* & Gonzal. *ad regal. 8. Cancellarie gloss. §. 3. num. 23.* ubi interminis asserunt decretum Concilii non obitare quominus pater habens potestatem transferendi pensionem, quam possidet, possit illam transferre in filium suum Clericum illegitimum. Sed nec jus commune ante Constitutionem Clementis VII. obstat, Gigas de pension. *quest. 86. num. 5. vers. Prædictum non obstantibus.**

25 QUAMOBREM ad dubium superius propositum S. Congregatio Cardinalium Trident. Concilii Interpres censuit eisdem Concilii decretum cap. 15. *sess. 25.* non obitare, qui in prædictis Sacerdos pensionem sibi, ut proponitur, reservatam transferre possit in Clericum ejus filium illegitimum.

26 Secundo QUÆRO: An filius illegitimus possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater olim jus habuerat ad quosdam Canonicatum & Præbendam in Ecclesia Cathedrali, super quibus tandem litigaverat, quousque cessaret juri ubi competenti, nec unquam in eisdem canonicatus, & Præbendæ pacificè possessione fuerat; nec unquam tanquam Canonicus in Choro, vel in Capitulo dicte Ecclesie comparuerat, vel intersierat.

Breviter respondeo ex sententia S. Congregationis Concilii. Si Pater possessionem apprehendit etiam per solum Procuratorem apprehendit, sibi non comprehendi d. c. 15. *sess. 25.* Sed si pater nunquam possessionem habuisset, ne-

27 mitatis per Apostolicam dispensationem, per quam fuit habitatus ad Clericatum; & consequenter ad obtinendas pensiones, & beneficia simplicia, ut notat Innocentius in cap. *ult. num. 2. infra eodem.* Oldrad. *conf. 215. Puncta brevia, n. 6. vers. Quadam ex intentione, Calder. consil. 66. num. 2. vers. Quadam dispensatio, quod est unicum in tit. de filijs Presbyter. ex parte autem patris Sacerdotis impedimentum non adest: nam decretum Concilii d. cap. 15. *sess. 25.* non prohibet quominus filij illegitimi possint obtinere pensiones, quæ eorum patres obtinuerunt, sed tantum prohibet filios illegitimos obtinere pensiones, quæ eorum patres obtinuerunt; & sic requirit ut patres fuerint intulati. At in casu præsentis pater non obtinuit Parochialem Ecclesiam, super cuius fructibus habuit pensionem; sed tantum fuit ad ipsam præsentatus; atque ita non habuit titulum, sed tantum jus ad rem, c. *Quod autem, de iure patrum.* & notatur in c. *Cum Bertoldus, de re iudicat.* Præsentatio enim dicitur quoddam inchoamentum ad institutionem obtinendam. Abb. *conf. 76. Plura, num. 3. vers. Constitutio per aditum, lib. 2.* neque ex præsentatione contrahitur cum Ecclesia matrimonium spirituale, sicut contrahitur ex institutione, vel electione, Lapis *allegat. 76. num. 4. vers. Hinc est* Decretum igitur hoc casu institutione non iurat dispensatio Concilii: Ideoque Sacra Congregatio, ut dixi supra num. 16. iam censuit filium illegitimum non prohiberi obtinere beneficium in Ecclesia, in qua ejus pater nunquam fuit intulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licet pro Capellano amovibili in eadem Ecclesia intervenierit, ut etiam tradit Paris. *de rescript. benef. lib. 6. quest. 4. num. 22.* & latus *quest. 2. num. 108. usque ad num. 112.* & Gonzal. *ad regal. 8. Cancellarie gloss. §. 3. num. 23.* ubi interminis asserunt decretum Concilii non obitare quominus pater habens potestatem transferendi pensionem, quam possidet, possit illam transferre in filium suum Clericum illegitimum. Sed nec jus commune ante Constitutionem Clementis VII. obstat, Gigas de pension. *quest. 86. num. 5. vers. Prædictum non obstantibus.**

28 QUAMOBREM ad dubium superius propositum S. Congregatio Cardinalium Trident. Concilii Interpres censuit eisdem Concilii decretum cap. 15. *sess. 25.* non obitare, qui in prædictis Sacerdos pensionem sibi, ut proponitur, reservatam transferre possit in Clericum ejus filium illegitimum.

29 Secundo QUÆRO: An filius illegitimus possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua pater olim jus habuerat ad quosdam Canonicatum & Præbendam in Ecclesia Cathedrali, super quibus tandem litigaverat, quousque cessaret juri ubi competenti, nec unquam in eisdem canonicatus, & Præbendæ pacificè possessione fuerat; nec unquam tanquam Canonicus in Choro, vel in Capitulo dicte Ecclesie comparuerat, vel intersierat.

Breviter respondeo ex sententia S. Congregationis Concilii. Si Pater possessionem apprehendit etiam per solum Procuratorem apprehendit, sibi non comprehendi d. c. 15. *sess. 25.* Sed si pater nunquam possessionem habuisset, ne-

que per se, neque per Procuratorem, filium non comprehendendi: nam quando lex loquitur de obtinendis beneficiis, intelligitur cum apprehensione possessionis, c. *Si ubi concessio, de prob. lib. 6. glof. pragm. sacri. tit. de collat. §. Item in super, in ver. Obtinent, & de pacif. poss. §. Ordinary, in ver. Inquirant, fol. 76.*

32 Itaque possessio principaliter spectanda est. Quinimo S. Congregatio censuit filium illegitimum prohiberi ex Concilio obtinere beneficium, quod olim eius pater absque legitimo titulo, & minus pacifice aliquandiu possedit.

33 Tertiò QUÆRO, An prohibitio Concilij d. c. 15. §. 25. extendatur etiam ad filium legitimum. Cardinalis Alciatus hæc adnotavit, Concilium dicit filijs Clericorum, quinon ex legitimo matrimonio nati sunt, & sic excluduntur legitimitati, qui non sunt nati ex legitimo matrimonio.

Hoc credo verum in legitimo per rescriptum Principis, secus si filius esset legitimatus per sublequens matrimonium, quia talis venit appellatione nati ex legitimo matrimonio etiam in materia litis, ut firmat glof. in c. Innotuit, in ver. Coniugata, supra de elec. quam sequuntur communiter Doctores, ut scrip. inc. Cùm in cunctis, num. 13. eodem tit. & notat Brixientis in suo repertorio, in ver. Legitimatus, & in proposito hoc tenet Butrius hic in ultima questione.

34 Quarta QUÆRO, An illegitimus, cuius pater fuit Rector Ecclesie matricis, possit obtinere filialem dependentem, seu alias illi unitam, in qua eadem matris habeat etiam quædam iura Parochialis, salvo decreto Concilij c. 15. §. 25. Ad hoc dubium S. Congregatio respondit illegitimum posse obtinere Ecclesiam filialem dependentem, seu alias unitam accessorie, & per viam subiectionis matrici, dummodo pater in ea non ministraverit, unita verò æquè principaliter, ita ut vinculus in una censetur in utraque intrinsecus; aut si in utraque pater ministravit, non posse. Similem questionem proponit Hostiensis in cap. Extramissa, num. 9. vers. Quid si Ecclesia, ubi etiam Bellam, num. 5. & Butrius, 12. supra, eod.

35 Quintò QUÆRO, An nepos legitimus ex illegitimo patre admitti possit ad beneficium, quod ipsius avus habuit, non obstante decreto Conc. Trid. c. 15. §. 25. Die 21. Ianuarij 1573. Sacra Congregatio ex sententia omnium, solo Cardinali Alciato dubitante, censuit non posse, propter illam rationem finalem expressam in Concilio, ut paternæ incontinentiæ, quæ militat etiam in nepote legitimo ex spurio; & præsertim ponderando illam dictionem Concilij: *longissime arceatur*, sic ut extendatur ad alias personas omnes, quæ memoriam hanc facile refricare possent: & quia communis opinio videtur esse in cap. *Ad extirpandas, de filijs Presb.* quod prohibitio in filio extendatur etiam ad nepotem legitimum ex spurio, ut attestatur ibi Abb. & Butr. secundum quam in terminis indicavit Senatus Tholosanus, ut refert & probat Rebuff. in *prax. benef.* 312. num. 27. Et quamvis Joan. Andr. Abb. Butr. Bellam. Card. Anchar. Henric. teneant nepotes non

comprehendi; & forte illa opinio sit hodie communior: tamen procedit in terminis d. c. *Ad extirpandas*, quod innuitur illi soli rationi, ne successor detur. At Concilium d. c. 15. innuitur rationi, ne memoria paternæ incontinentiæ, &c. Quæ semper militat. Unde non obstat quod in casu præsentis vivat adhuc pater illegitimus, quo casu Henr. vult non excludi nepotem. Quia hoc est intuitu illius solius rationis, ne successio detur. Et ita quoque non obstat, quod in casu præsentis nepos noli succedere immediatè avo, cum beneficium ad personam mediam prius tranierit; & Bero intelligat d. c. *Ad extirpandas*, quia immediate succeditur. Quoniam hoc quoque rationi illi innuitur, ne detur successio, & Concilium considerat illam rationem paternæ incontinentiæ. Nec obstat quod in materia odiosa nepotes non veniant appellatione filiorum, quia Congregatio non habuit hanc materiam pro odiosa, sed favorabili, propter honestatem Ecclesiasticam. Nec obstat quod pater prohibitus relinquere filio spurio, non censetur prohibitus relinquere nepoti legitimo ex filio spurio, Barr. in l. Gallus, §. Quod si in, ff. De liber. & possib. & Paleot. de nob. & spur. c. 53. per l. fin. c. de naturali. liber. Nam hoc procedit in prophæis, & in quibus non est postra illa ratio memorie incontinentiæ paternæ. Quoniam autem hæc fuerit sententia Congregationis totius, solo Alciato dubitante; quia tamen durissima, & exemplaria visa est: ideo verum cum Sanctissimo faciendum. Sanctissimus auditâ resolutione Congregationis iussit perquiri, an aliquid inveniretur in Dataria, in Cancellaria, & Rota. Sacra Congregatio adhibita diligentia in Dataria, & in Cancellaria, nihil certi invenit. Rota verò re discussa, exhibuit decisionem pro nepote. Cùmque de eo casu iterum agendum esset in Congregatione, dilata res fuit in longum, & amplius de eo casu non fuit tractatum in Congregatione, quia qui procurabant illum casum, non curarunt amplius prosequi, nec scire quid statueretur in Congregatione.

Postea super venit alius casus Legionen. quem Sanctissimus ad Congregationem misit, ut tandem decerneret. Viæque fuerunt novæ allegationes cum decisione Rotæ, & die 17. Maij 1576. in Congregatione re maturè discussa, ex novem Cardinalibus duo Sanctæ Crucis, & Comendonus censuerunt amplius deliberandum, & videndum decisionem Rotæ. Tres Gesuald. Ursin. Alciat. pro nepote omnino censuerunt Quatuor Varmien. Lomellin. Senon. Carafa contra nepotem. Gesuald. fuit etiam in singulari opinione nihil decidendum, sed si decidendum, sentit pro nepote, tamen referendum Sanctissimo.

Die 7. Junij 1576. Congregatio Generalis dixit, quod licet alias dubitaverit, tamen visâ decisione Rotæ, stat pro nepote, & etiam Comendonus, & ita quinque Cardinales steterunt pro nepote.

Die 17. Julij 1576. cum Alciatus retulisset supra dicta omnia; Sanctitas sua omnibus diligenter perpensis, & memor illius legis fin. c. de naturali. liber. Item illorum verborum Concilij de dispensatione agenticum, item aliarum rationum alias adductarum: statuit pro nepote legitimo ex filio, seu filia illegitimis, ita ut non com-

prehendatur decreto Concilij d. c. 15. & sic possit habere beneficium, quod fuisset avi. Et addidit duas alias rationes. Prima, quia cum communis iter contra alienationem illam in d. cap. *Ad extirpandas*, ut Rota collegit in suo voto; licet communis opinio hodie iter pro nepote illos, cum item ex novem Cardinalibus Congregationis quique pro nepote senserint: standum est communis sententiæ. Altera est (quia Concilium dicit, ut paternæ incontinentiæ) at hoc nunquam potest obijci illi nepoti, cuius pater non fuit incontinentis, quia cum ex uxore legitima genuit.

Rotæ decisio edita fuit in causa nullius legitimum die 12. February 1574. coram Rubeo. & habetur impressa apud Navar. cons. 10. de filijs Presbyterorum, & approbatur apud Cardin. Seraph. decis. 1442. num. 11. Pro eadem sententia consultiu latissime idem Navar. cons. 9. eodem titulo.

36 Sexto QUÆRO: An declaratio S. Congregationis, qua decisum fuit nepotem legitimum ex filio illegitimo non prohiberi obtinere beneficium avitum, procedat etiam vivente avo, & patre, adeo ut avus beneficium, quod hodie obtinet, huic nepoti renunciare non possit, aut licet renunciat avus, non sit super eo beneficio nepoti pensio reservanda.

37 Ratio dubitandi, cur non procedat vivente avo, est, quia præsumitur fraus, quando consentit avus pensioni in favorem personæ tam conjunctæ, arg. l. penult. §. 1. ff. De bon. libert. pater enim & filius una censetur persona, l. final. C. De impub. At Concilium cap. 15. §. 25. expressè fraudibus obviari vult, dum reciprocas resignationes reprobavit. Secundo, quia majus scandalum est ut avus solvat pensionem, seu renunciet beneficium suum nepoti ex filio spurio, quam ut solvatur aut renuncietur ab extraneo; ipsoque avo defuncto. Rursus videtur non posse vivente filio illegitimo: primo, quia qua ratione excluditur filius, eadem excluditur nepos in ejus potestate constitutus, l. *Quæritur, ff. de bon. libert.* alioquin ex persona filij sui legitimi consequeretur spurius indirectè a patre naturali, quod ipse prohibetur obtinere, contra l. *Quod conditio* ubi hoc notat glof. 1. ff. De donat. caus. mort. Secundo, turpitudine, & memoria incontinentiæ paternæ magis spectatur, & vivit vivente ipso filio illegitimo, quam eo mortuo. Imò declaratio videtur non procedere filio illegitimo defuncto, quia tunc nepos incipit esse proximior avo, qua ratione Host. hic, & in summa eod. tit. & Qui filij: alijque nonnulli censuerunt ad evitandam successione in beneficijs nepotem ex filio illegitimo mortuo non posse beneficium avi obtinere.

38 His non obstantibus videtur respondendum, declarationem procedere etiam vivente avo, tum quia secundum considerationes S. Congregationis iussit nepoti statum esse ex legitimo matrimonio, ut capax sit beneficii aviti, & non comprehendatur sub dispositione Concilij exclusivæ, ne representent incontinentiam paternam. Ergo vivat avus, necne, non debet eidem nepoti obesse: tum quia talis distinctio non probatur jure, nec sit aliquo Doctore, licet exagitata sit quælibet. An nepos ex filio illegitimo succedere valeat in beneficio avito, ut hic per DD. & patet ex decis. Rotæ supradicta n. 39. in fine, quæ collegit tres opiniones Doctorum ea de re: tum quia licet Concilium d. c. 15. non distinctum, vivat necne pater, sed indistinctè excludit filium illegitimum ab ecclesia paternæ; ita declaratio, quæ non excludit nepotem legitimum, indistinctè accipienda est: tum quia ratio dubitandi propter fraudem cessare videtur ex eo, quod de bonis & fructibus beneficii, quæ filius obtinet, pater non percipiat, cum in his non quaratur patri usus fructus, licet nec in peculio castrensi, vel quasi castrensi, *Instit. Per quæ persona nob. acquir.* & ibi not. Facit responsum Guid. Pap. cons. 99. Si replicetur illos proventus, quos nepos accipit ex beneficio avito, percipere ex occasione filij spurij: Respondetur occasionem non facere, ut ipsi filio quidquam acquiratur, arg. l. *Socium qui, §. Socius, ff. Pro Socio.* Provisio Concilij contra fraudes non extenditur ultra terminos præmissæ prohibitionis. Ratio majoris scandali non est per se sufficiens ad includendum nepotem sub dispositione Concilij, quem declaratio S. Congregationis a decreto Concilij exemi, non obstante quòd videtur aliqua scandala subelle.

Nec distinguendum vivat necne filius illegitimus, tum quia S. Congregatio sequitur sententiam Rotæ, hujusmodi distinctionem non admittit, tum quia cum ex dictis appareat diversam esse rationem excludendi nepotis, & filij, cessat argumentum ex l. *Quæritur*, & l. *Quod conditio*, nec memoria incontinentiæ paternæ nocere debet nepoti in his, quæ aunde sunt, quam ex patre proveniunt, l. *Cum quis, ff. De inst. & relig. Butr. cons. 29.* Tum quia si aliqua distinctio faciendâ esset, videretur amplectenda illa Hostiensis, ut nepos tunc excludatur, quando pater mortuus reperitur, propter speciem sic, effusionis prohibita. At illa non probatur, quia in jure ille, qui est incapax, non facit gradum in successione edito. Spurius autem est incapax, &c. Præterea distinctio est probabilis, si nepos per mortem patris recideret in potestatem avi: at hoc non contingit nisi in filijs susceptis ex iustis nuptijs, *Instit. de patr. potest. in princ. ergo, &c.*

Prædicta multò magis procederent, si ageretur de nepote ex filia illegitima, quem non habet in potestate, §. *Sui, Instit. de hered. qual. & diff.* neque est capax beneficii, ut ejus persona intermedia prodesset, aut obesse non debeat.

39 Ceterum hæc principalis declaratio olim a Sacra Congregatione edita cum approbatione felic. record. Gregorij XIII. in dubium revocaretur, non absurde probari possit, nepotem ex filio illegitimo comprehendi decreto Concilij exclusivo. Primo, quia fuit præsuppositum materiam cap. 15. esse odiosam, quæ tamen in predicto sine principali favorabilis censienda videtur, ut inque odium, & penam respectu certi generis personarum continet, arg. eorum, quæ notat Bart. in leg. *Quæ exceptio*, ff. de condit. in deb. In materia autem favorabilis appellatione filiorum comprehendi nepotes, in consilio est apud Bart. & alios in l. *Liberorum, de verbor. signific. etiam si dispositio loqueretur de filijs ex filia, ut post Bart. ibi num. 6. per l. Lucius, de hered.*

Die 3. Julij 1576. cum Alciatus retulisset supra dicta omnia; Sanctitas sua omnibus diligenter perpensis, & memor illius legis fin. c. de naturali. liber. Item illorum verborum Concilij de dispensatione agenticum, item aliarum rationum alias adductarum: statuit pro nepote legitimo ex filio, seu filia illegitimis, ita ut non com-

comprehendatur decreto Concilij d. c. 15. & sic possit habere beneficium, quod fuisset avi. Et addidit duas alias rationes. Prima, quia cum communis iter contra alienationem illam in d. cap. *Ad extirpandas*, ut Rota collegit in suo voto; licet communis opinio hodie iter pro nepote illos, cum item ex novem Cardinalibus Congregationis quique pro nepote senserint: standum est communis sententiæ. Altera est (quia Concilium dicit, ut paternæ incontinentiæ) at hoc nunquam potest obijci illi nepoti, cuius pater non fuit incontinentis, quia cum ex uxore legitima genuit.

Rotæ decisio edita fuit in causa nullius legitimum die 12. February 1574. coram Rubeo. & habetur impressa apud Navar. cons. 10. de filijs Presbyterorum, & approbatur apud Cardin. Seraph. decis. 1442. num. 11. Pro eadem sententia consultiu latissime idem Navar. cons. 9. eodem titulo.

36 Sexto QUÆRO: An declaratio S. Congregationis, qua decisum fuit nepotem legitimum ex filio illegitimo non prohiberi obtinere beneficium avitum, procedat etiam vivente avo, & patre, adeo ut avus beneficium, quod hodie obtinet, huic nepoti renunciare non possit, aut licet renunciat avus, non sit super eo beneficio nepoti pensio reservanda.

37 Ratio dubitandi, cur non procedat vivente avo, est, quia præsumitur fraus, quando consentit avus pensioni in favorem personæ tam conjunctæ, arg. l. penult. §. 1. ff. De bon. libert. pater enim & filius una censetur persona, l. final. C. De impub. At Concilium cap. 15. §. 25. expressè fraudibus obviari vult, dum reciprocas resignationes reprobavit. Secundo, quia majus scandalum est ut avus solvat pensionem, seu renunciet beneficium suum nepoti ex filio spurio, quam ut solvatur aut renuncietur ab extraneo; ipsoque avo defuncto. Rursus videtur non posse vivente filio illegitimo: primo, quia qua ratione excluditur filius, eadem excluditur nepos in ejus potestate constitutus, l. *Quæritur, ff. de bon. libert.* alioquin ex persona filij sui legitimi consequeretur spurius indirectè a patre naturali, quod ipse prohibetur obtinere, contra l. *Quod conditio* ubi hoc notat glof. 1. ff. De donat. caus. mort. Secundo, turpitudine, & memoria incontinentiæ paternæ magis spectatur, & vivit vivente ipso filio illegitimo, quam eo mortuo. Imò declaratio videtur non procedere filio illegitimo defuncto, quia tunc nepos incipit esse proximior avo, qua ratione Host. hic, & in summa eod. tit. & Qui filij: alijque nonnulli censuerunt ad evitandam successione in beneficijs nepotem ex filio illegitimo mortuo non posse beneficium avi obtinere.

38 His non obstantibus videtur respondendum, declarationem procedere etiam vivente avo, tum quia secundum considerationes S. Congregationis iussit nepoti statum esse ex legitimo matrimonio, ut capax sit beneficii aviti, & non comprehendatur sub dispositione Concilij exclusivæ, ne representent incontinentiam paternam. Ergo vivat avus, necne, non debet eidem nepoti obesse: tum quia talis distinctio non probatur jure, nec sit aliquo Doctore, licet exagitata sit quælibet. An nepos ex filio illegitimo succedere valeat in beneficio avito, ut hic per DD. & patet ex decis. Rotæ supradicta n. 39. in fine, quæ collegit tres opiniones Doctorum ea de re: tum quia licet Concilium d. c. 15. non distinctum, vivat necne pater, sed indistinctè excludit filium illegitimum ab ecclesia paternæ; ita declaratio, quæ non excludit nepotem legitimum, indistinctè accipienda est: tum quia ratio dubitandi propter fraudem cessare videtur ex eo, quod de bonis & fructibus beneficii, quæ filius obtinet, pater non percipiat, cum in his non quaratur patri usus fructus, licet nec in peculio castrensi, vel quasi castrensi, *Instit. Per quæ persona nob. acquir.* & ibi not. Facit responsum Guid. Pap. cons. 99. Si replicetur illos proventus, quos nepos accipit ex beneficio avito, percipere ex occasione filij spurij: Respondetur occasionem non facere, ut ipsi filio quidquam acquiratur, arg. l. *Socium qui, §. Socius, ff. Pro Socio.* Provisio Concilij contra fraudes non extenditur ultra terminos præmissæ prohibitionis. Ratio majoris scandali non est per se sufficiens ad includendum nepotem sub dispositione Concilij, quem declaratio S. Congregationis a decreto Concilij exemi, non obstante quòd videtur aliqua scandala subelle.

Nec distinguendum vivat necne filius illegitimus, tum quia S. Congregatio sequitur sententiam Rotæ, hujusmodi distinctionem non admittit, tum quia cum ex dictis appareat diversam esse rationem excludendi nepotis, & filij, cessat argumentum ex l. *Quæritur*, & l. *Quod conditio*, nec memoria incontinentiæ paternæ nocere debet nepoti in his, quæ aunde sunt, quam ex patre proveniunt, l. *Cum quis, ff. De inst. & relig. Butr. cons. 29.* Tum quia si aliqua distinctio faciendâ esset, videretur amplectenda illa Hostiensis, ut nepos tunc excludatur, quando pater mortuus reperitur, propter speciem sic, effusionis prohibita. At illa non probatur, quia in jure ille, qui est incapax, non facit gradum in successione edito. Spurius autem est incapax, &c. Præterea distinctio est probabilis, si nepos per mortem patris recideret in potestatem avi: at hoc non contingit nisi in filijs susceptis ex iustis nuptijs, *Instit. de patr. potest. in princ. ergo, &c.*

Prædicta multò magis procederent, si ageretur de nepote ex filia illegitima, quem non habet in potestate, §. *Sui, Instit. de hered. qual. & diff.* neque est capax beneficii, ut ejus persona intermedia prodesset, aut obesse non debeat.

39 Ceterum hæc principalis declaratio olim a Sacra Congregatione edita cum approbatione felic. record. Gregorij XIII. in dubium revocaretur, non absurde probari possit, nepotem ex filio illegitimo comprehendi decreto Concilij exclusivo. Primo, quia fuit præsuppositum materiam cap. 15. esse odiosam, quæ tamen in predicto sine principali favorabilis censienda videtur, ut inque odium, & penam respectu certi generis personarum continet, arg. eorum, quæ notat Bart. in leg. *Quæ exceptio*, ff. de condit. in deb. In materia autem favorabilis appellatione filiorum comprehendi nepotes, in consilio est apud Bart. & alios in l. *Liberorum, de verbor. signific. etiam si dispositio loqueretur de filijs ex filia, ut post Bart. ibi num. 6. per l. Lucius, de hered.*

comprehendatur decreto Concilij d. c. 15. & sic possit habere beneficium, quod fuisset avi. Et addidit duas alias rationes. Prima, quia cum communis iter contra alienationem illam in d. cap. *Ad extirpandas*, ut Rota collegit in suo voto; licet communis opinio hodie iter pro nepote illos, cum item ex novem Cardinalibus Congregationis quique pro nepote senserint: standum est communis sententiæ. Altera est (quia Concilium dicit, ut paternæ incontinentiæ) at hoc nunquam potest obijci illi nepoti, cuius pater non fuit incontinentis, quia cum ex uxore legitima genuit.

Rotæ decisio edita fuit in causa nullius legitimum die 12. February 1574. coram Rubeo. & habetur impressa apud Navar. cons. 10. de filijs Presbyterorum, & approbatur apud Cardin. Seraph. decis. 1442. num. 11. Pro eadem sententia consultiu latissime idem Navar. cons. 9. eodem titulo.

36 Sexto QUÆRO: An declaratio S. Congregationis, qua decisum fuit nepotem legitimum ex filio illegitimo non prohiberi obtinere beneficium avitum, procedat etiam vivente avo, & patre, adeo ut avus beneficium, quod hodie obtinet, huic nepoti renunciare non possit, aut licet renunciat avus, non sit super eo beneficio nepoti pensio reservanda.

37 Ratio dubitandi, cur non procedat vivente avo, est, quia præsumitur fraus, quando consentit avus pensioni in favorem personæ tam conjunctæ, arg. l. penult. §. 1. ff. De bon. libert. pater enim & filius una censetur persona, l. final. C. De impub. At Concilium cap. 15. §. 25. expressè fraudibus obviari vult, dum reciprocas resignationes reprobavit. Secundo, quia majus scandalum est ut avus solvat pensionem, seu renunciet beneficium suum nepoti ex filio spurio, quam ut solvatur aut renuncietur ab extraneo; ipsoque avo defuncto. Rursus videtur non posse vivente filio illegitimo: primo, quia qua ratione excluditur filius, eadem excluditur nepos in ejus potestate constitutus, l. *Quæritur, ff. de bon. libert.* alioquin ex persona filij sui legitimi consequeretur spurius indirectè a patre naturali, quod ipse prohibetur obtinere, contra l. *Quod conditio* ubi hoc notat glof. 1. ff. De donat. caus. mort. Secundo, turpitudine, & memoria incontinentiæ paternæ magis spectatur, & vivit vivente ipso filio illegitimo, quam eo mortuo. Imò declaratio videtur non procedere filio illegitimo defuncto, quia tunc nepos incipit esse proximior avo, qua ratione Host. hic, & in summa eod. tit. & Qui filij: alijque nonnulli censuerunt ad evitandam successione in beneficijs nepotem ex filio illegitimo mortuo non posse beneficium avi obtinere.

38 His non obstantibus videtur respondendum, declarationem procedere etiam vivente avo, tum quia secundum considerationes S. Congregationis iussit nepoti statum esse ex legitimo matrimonio, ut capax sit beneficii aviti, & non comprehendatur sub dispositione Concilij exclusivæ, ne representent incontinentiam paternam. Ergo vivat avus, necne, non debet eidem nepoti obesse: tum quia talis distinctio non probatur jure, nec sit aliquo Doctore, licet exagitata sit quælibet. An nepos ex filio illegitimo succedere valeat in beneficio avito, ut hic per DD. & patet ex decis. Rotæ supradicta n. 39. in fine, quæ collegit tres opiniones Doctorum ea de re: tum quia licet Concilium d. c. 15. non distinctum, vivat necne pater, sed indistinctè excludit filium illegitimum ab ecclesia paternæ; ita declaratio, quæ non excludit nepotem legitimum, indistinctè accipienda est: tum quia ratio dubitandi propter fraudem cessare videtur ex eo, quod de bonis & fructibus beneficii, quæ filius obtinet, pater non percipiat, cum in his non quaratur patri usus fructus, licet nec in peculio castrensi, vel quasi castrensi, *Instit. Per quæ persona nob. acquir.* & ibi not. Facit responsum Guid. Pap. cons. 99. Si replicetur illos proventus, quos nepos accipit ex beneficio avito, percipere ex occasione filij spurij: Respondetur occasionem non facere, ut ipsi filio quidquam acquiratur, arg. l. *Socium qui, §. Socius, ff. Pro Socio.* Provisio Concilij contra fraudes non extenditur ultra terminos præmissæ prohibitionis. Ratio majoris scandali non est per se sufficiens ad includendum nepotem sub dispositione Concilij, quem declaratio S. Congregationis a decreto Concilij exemi, non obstante quòd videtur aliqua scandala subelle.

Nec distinguendum vivat necne filius illegitimus, tum quia S. Congregatio sequitur sententiam Rotæ, hujusmodi distinctionem non admittit, tum quia cum ex dictis appareat diversam esse rationem excludendi nepotis, & filij, cessat argumentum ex l. *Quæritur*, & l. *Quod conditio*, nec memoria incontinentiæ paternæ nocere debet nepoti in his, quæ aunde sunt, quam ex patre proveniunt, l. *Cum quis, ff. De inst. & relig. Butr. cons. 29.* Tum quia si aliqua distinctio faciendâ esset, videretur amplectenda illa Hostiensis, ut nepos tunc excludatur, quando pater mortuus reperitur, propter speciem sic, effusionis prohibita. At illa non probatur, quia in jure ille, qui est incapax, non facit gradum in successione edito. Spurius autem est incapax, &c. Præterea distinctio est probabilis, si nepos per mortem patris recideret in potestatem avi: at hoc non contingit nisi in filijs susceptis ex iustis nuptijs, *Instit. de patr. potest. in princ. ergo, &c.*

Prædicta multò magis procederent, si ageretur de nepote ex filia illegitima, quem non habet in potestate, §. *Sui, Instit. de hered. qual. & diff.* neque est capax beneficii, ut ejus persona intermedia prodesset, aut obesse non debeat.

39 Ceterum hæc principalis declaratio olim a Sacra Congregatione edita cum approbatione felic. record. Gregorij XIII. in dubium revocaretur, non absurde probari possit, nepotem ex filio illegitimo comprehendi decreto Concilij exclusivo. Primo, quia fuit præsuppositum materiam cap. 15. esse odiosam, quæ tamen in predicto sine principali favorabilis censienda videtur, ut inque odium, & penam respectu certi generis personarum continet, arg. eorum, quæ notat Bart. in leg. *Quæ exceptio*, ff. de condit. in deb. In materia autem favorabilis appellatione filiorum comprehendi nepotes, in consilio est apud Bart. & alios in l. *Liberorum, de verbor. signific. etiam si dispositio loqueretur de filijs ex filia, ut post Bart. ibi num. 6. per l. Lucius, de hered.*

insit, tenuit Jaf. in l. Gallus, §. Quid sit. num. 23. de liber. & post. & consequenter est Concilium loquatur de filiis Clericorum, qui non ex legitimo matrimonio nati sunt, verum est tamen hunc nepotem attendit paternam origine non esse natum de legitimo matrimonio, & vitium patris influere in filium in jure non est novum. l. Quisquis, C. ad l. Juliam, majest. praterquam quod illa verba intelligenda sunt, ut non excedatur filij corundem Clericorum ex legitimo matrimonio.

46 Secundo considero illa verba Concilij in principio, ut paternam incontinentiam memoria longissime arceatur: item illa, quae parentes eorum continent, vel obtinuerunt: nam non arcentur longissime, si arcentur dumtaxat filij primi gradus, nec frustra ubi sunt Patres Concilij verbo, Parentum, quod avos, & proavos complectitur. l. Quisquis, §. Parentem, ff. De in ju vocan.

47 Tertio, non sola suspicio, quam Rota considerat, quod filius esse solet patri similis, est ratio decreti Conciliaris, sed multiplex, nempe odium paternam incontinentiam, propter quam etiam leges civiles ad eos faciunt filios a successione parentum, rot. tit. C. De natural. liber. puritas & decor Ecclesiae, c. Cum decorem infra eod. & de. l. in princ. sess. 2. §. ne peculum Christi indignis concedatur, Pius V. in Constitutione contra illegitimos, & c. incipiens Quae ordini, §. Primus, scandalum populi, & ad extirpandas successiones in beneficiis, ex quibus rationibus, si non omnes aequaliter militent in filio, certe pleraque sunt considerabiles. At quando sunt plures rationes alicujus dispositionis, non procius tibi aliqua deficit, cessat dispositio, §. Affinitatis, insit. de nupt.

Non recedendo à principali declaratione in casu proposito, videtur respondendum nepotem legitimum ex filio, vel filia illegitimis non prohiberi, quin possit obtinere beneficium avitum, seu pensionem super fructibus aviti beneficii, live avus, & pater, vel mater vivant, live non.

48 Quid autem juris sit in nepote illegitimo, ex filio idem illegitimo, an scilicet excludatur à beneficio avi, vide novissime per Nicol. Garz. de benef. par. 7. cap. 3. num. 27. infra, ubi refert decretum pro nepote.

Cap. Ad abolendam.

AD ABOLENDAM. Si illegitimus maxime spurius instituitur in Ecclesia, in qua institutus est pater, institutio non valet, & institutio à suis beneficiis suspenditur. Hoc dicit, secundum Joan. Andr. Bellameram, Biterium, Cardinal. Anchar. & Joan. de Anan. & primo ponit inhibitionis causam impulsivam, Secundo, inhibet. Tertio decernit. Quarto contrahentes puniri praecipit. Partes patent. Jo. Andr.

Pro intelligentia hujus textus vide quod scripsi in cap. Ad extirpandas, num. 2. supra eod.

DE FILIIS PRESBYTERORVM

Cap. Nimis.

S Y M M A R I V M.

- 1 Illegitimus absque dispensatione Papa ad dignitatem, vel personatum, vel beneficium curatum promoveri non potest.
- 2 Episcopus dispensare non potest contra Concilium generale, licet Concilium non prohibeat dispensationem. & num. 44. nisi resellatur contraria opinio.
- 3 Episcopi ex magna causa an possint contra generale Concilium dispensare. & num. 11. usque in finem.
- 4 Dispensatio quid sit.
- 5 Rigor quid sit.
- 6 Dispensatio causam requirit communivitatis, vel necessitatis. & num. seqq.
- 7 Causa utilitatis, vel necessitatis in dispensatione Episcopi debet esse magna.
- 8 Dispensatio fieri non debet cum causa cognitione, aliis censetur subreptitia. & n. seqq.
- 9 Dispensatio sine justa causa dicitur dissipatio.
- 10 Episcopus sine justa causa dispensans est deponendus, si de hoc fuerit accusatus.
- 11 Intellectum Extravag. Ioan. XXII. Sancta Romana, §. Quid autem.
- 12 Potestatis defectus nunquam suppletur ex causa quantumvis urgente.
- 13 Cardinalium curiam non dispensat contra generale Concilium ex defectu potestatis.
- 14 Intellectus c. Canonos, & c. Sicut, i. §. dist. Concilia omnia oecumenica observari debent sicut Evangelica, ibidem.
- 15 Papa dispensat in omnibus statutis Ecclesiae.
- 16 Episcopi contra Canones non dispensant, nisi dispensatio illis appareat permissa.
- 17 Papa solus auctoritatem omnium Conciliorum censuram exceptam.
- 18 Dispensatio contra generale Concilium diffusim conceditur, quam contra alios Canones non Conciliares. & num. seqq.
- 19 Concilia generalia habent clausulam derogatoriam ad sequentes contrarias dispositiones.
- 20 Episcopus cum vero bigamo ad primam tonsuram, & beneficia simplicia dispensare non potest, etiam ex magna causa utilitatis, vel necessitatis.
- 21 Episcopus contra generale Concilium non dispensare etiam ex magna causa, qui auctores sententiunt.
- 22 Necessitas à rigore juris excepta intelligitur.
- 23 Declaratur.
- 24 Rota decisio, quod Episcopus ex magna causa dispensare possit contra Canones etiam Concilij multipliciter declaratur. & num. seq. usque in finem.
- 25 Inferior contra legem superiorum in casibus inopinati non dispensat si ad superiorem possit haberi recursus.
- 26 Impedimentum recursus ad Papam ex qua distantia ab urbe constituitur.
- 27 Opinio Navarræ, & normaliorum Theologorum circa dispensationes in casibus Sedis Apostolicae reservata resellitur.

Causa

- 28 Causa magna de novo emergens, & impedimentum recursus non sufficiens ad dispensandum nisi periculum sit in mora.
- 29 Lex dispensativa cessat cessante causa dispensationis.
- 30 Episcopi concurrentibus requisitis possunt rigorem Canonum relaxare per viam dispensationis, non per viam statuti.
- 31 Constitutio respicit futuram, dispensatio autem praesentem.
- 32 Concilium provinciale statuere non potest ut aliquis Baro propter mimicitias cum Episcopo, & Clero constitatur extero sacerdoti, eam approbato à suo Ordinario.
- 33 Episcopus ceteris concurrentibus dispensat impedimentis, sicut occultis, & matrimonium publicum, & separatio sine magno scandalo fieri non possit.
- 34 Sed non dispensat in matrimonio contrahendo in articulo mortis ad legitimandam prolem, & resellitur contraria opinio.
- 35 Dispensatio factiva super iam facta, quam super factiva.
- 36 Inferior à principio non dispensat super iure prohibitorio.
- 37 Episcoporum facultas dispensandi in impedimentis & irregularitatibus occultis habet locum in foro conscientiae tantum.
- 38 Et dum modo matrimonium sit contractam cum probabili ignorantia impedimenti.
- 39 Matrimonium contrahens scienter in gradu prohibito caret omni spe dispensationis.
- 40 Idem si ignoranter quando solemnitates requisitas neglexit.
- 41 Dispensatio ab eo, qui aliis non poterat cessante impedimento, tunc recurrit ad Sedem Apostolicam pro nova dispensatione.
- 42 Dispensare possit inferior in articulo mortis in impedimento dirimente ne publica salus Regni periclitetur.
- 43 Prioris facere possunt contra aliquod ordinamentum auctoritate generalis, si illius observantia sit damnosa Republicae.

NIMIS. Illegitimus absque dispensatione Papae ad dignitatem, vel personatum, vel beneficium curatum promoveri non potest Hoc dicit. Sunt duae partes. Prima ponit ab usum provinciae. Secunda corrigit praeteritum, & prohibet in futurum ibi, quocirca.

2 Nota primo ex hac Decretali iuncto cap. 1. supra eodem, episcopum non habere potestatem dispensandi contra Concilium, etiam si Concilium non procedat ulterius prohibendo dispensationem: nam in d. cap. 1. Statuit Concilium, Pictaviense, ut illegitimi ad sacros Ordines non promoveantur nisi ut Monachi fiant, nec tunc praeficiantur: id est ad Praelaturam habilitentur, hic vero Gregorius IX. pronunciat irritas promotiones factas de illegitimis ad dignitates Personatus, aut beneficia curata absque dispensatione Papae, & hoc declarat, dum mandat ut illegitimi à beneficiis huiusmodi prorsus amotis, ea personis idoneis conferantur. Propterea enim

hac constitutio traditur ad praeterita, quia est juris veteris declaratoria, ut hic notat Anton. de Butt. & Abb. anno in 3. notat: Nullitas ergo dispensationum, quas concesserunt Episcopi provinciae Turonensis, ut in textu non omittit ex prohibitione, quae habetur hic in fine, sed ex praecedenti decreto Pictaviensis Concilii, quo illegitimi arcentur à sacris ordinibus, & praelationibus. Verum an hoc procedat magna subdistente causa dispensandi, dicit plene ut in quaestione sequenti.

QUAERITUR. An Episcopi ex magna causa possint contra generale Concilium dispensare.

Dominus de Rota decis. 262. incip. In religioso, alias quinta de iure patron. in nov. decidit Episcopum dispensare posse contra canones etiam Concilij ex magna causa necessitatis, & utilitatis. Movetur per cap. Tali, & cap. Ex gine, 1. quest. 7. & cap. Propositi, de Prob. & allegant Joan. de Lignan. in cap. de si Clerici, infra de iudic. & eos sequuntur Abb. in cap. Ceterum de lectu, n. 5. supra de elec. Roman. conf. 325. incip. Quo ad primum consultationis articulum n. 7. vers. sine est quod notabiliter concludunt Dominus de Rota, & conf. 428. incip. In terminis propositae consultationis, n. 14. & Felin. in cap. 1. n. 49. vers. Et per illum textum dicunt Dominus de Rota, de Constit. Id ipsum ante eos voluit Holl. in cap. Expositi, n. 6. de proben. ubi per textum ibi, & per c. si ante eod. dixit episcopum ex magna causa, & probabili posse venire contra Concilium.

Pro veritate quatuor sunt videnda. Primum quid sit dispensatio. Secundum quam causam requirat. Tertium an Episcopus ex magna causa dispenset contra Concilium. IV. An & quibus concurrentibus decisio Rotae salvari possit.

Quoad primum dispensatio communiter diffinitur esse juris communis relaxatio facta cum causa cognitione ab eo qui potestatem habet dispensandi, ut per gloss. in §. Nisi rigor, l. qu. 7. & in c. si constitueretur, in ver. Detrahendum, §. dist. Et ita formaliter post Innocen. diffinit Archid. in cap. Licet canon, n. 3. decis. lib. 6. Ioan. Andr. & Abb. in cap. Dilectum, anno n. 6. supra de temp. ordinat. Vel secundum Speculat. lib. 1. tit. 2. de dispensat. §. 1. in princ. Dispensatio est provisio juris communis relaxatio utilitate, live necessitate pensata, vel secundum Hollien. relatum à Tur. recem. in cap. si constitueretur, n. 7. §. dist. & Sylvestro in verb. Dispensatio, n. 1. est rigoris juris per eum, ad quem spectat, misericors canonice facta relaxatio, quam distulsiorem posuit etiam Speculat. ubi supra absque illa additione, nisi rigori.

Rigor autem nihil aliud est quam quidam excessus juris, & quaedam austeritas facta ad terrorem, secundum quod dicit Canon penitentiam imponi contrahenti secundas nuptias, ut in c. Hac ratione, §. 1. qu. 1. & communionem non esse dandam, etiam in fine vitae his, qui defecerunt in accusatione Clericorum, id est episcoporum, ut in cap. si qui Episcoporum, 2. quest. 3. Quandoque tamen rigor idem est quod subtilitas juris, ut in c. In litteris, infra de restit. §. par. prout haec notantur in cap. si constitueretur in gloss. praesertim, in ver. Detrahendum, §. dist. Idem dicit Hugo, sed

Et 4 sa.

secundum Bernardum Hisp. & Laurentium re-
latos ab Archid. n. 7. rigor est ius nihil enim ali-
ud est, quam ius rigidum, argum. leg. Gener. dicit,
§. si quis servus, ff. de fideicom. libere: & hoc re-
net ibi Bellam: n. 1. per text. in leg. Prosp. xii,
ff. Qu. & a quom.

Quoad secundum in dispensatione causam esse
necessariam satis constat ex distinctionibus dis-
pensationis proxime relatis. & docet S. Thom. in
1. 2. q. 9. art. 1. nam (Dispensatio proprie
importat commensurationem alicujus commu-
nis ad singula. Unde etiam gubernator familie
dicitur dispensator, in quantum unicuique de fa-
milia cum pondere, & mensura distribuit, & o-
peratur. & necessaria vita: Sic igitur in qua-
cumque multitudine ex eo dicitur aliquis dispen-
sare, quia ordinat, quomodo aliquid commu-
ne præceptum sit a singulis adimplendum. Con-
tingit autem quandoque ut aliquod præceptum,
quod est ad commodum multitudinis, ut in plu-
ribus non sit conveniens huic perionæ, vel in
hoc casu, quia vel per hoc impediretur aliquid
melius, vel etiam induceretur aliquid ma-
ius. Periculosum enim esset, ut hoc iudicio cus-
sibus committeretur, nisi forte propter evidens,
& tubiorum periculum: & ideo ille, qui habet re-
gere multitudinem, habet potestatem dispen-
sandi in lege humana, que sua auctoritati in-
iuratur, ut scilicet in personis, vel in casibus, in quibus
lex deficit, licentiam tribuat ut præceptum
legis non servetur. Si autem pro sola voluntate
licentiam tribuat, non erit fidelis in dispensatione,
aut erit imprudens. Infidelis quidem si non
habet intentionem ad bonum commune. Impru-
dens autem si rationem dispensandi ignoret,
propter quod Dominus dicit Luc. 12. Quis putat
esse fidelis dispensator, & prudens, quem constituit
Dominus super familiam suam.) Hec S. Thom. cum
quo contentit Archid. in cap. Licet Canon. n. 3. de
elect. 10. 6. nam secundum eum dispensatio dicitur
quasi discreta pensatio, quando scilicet iudex
in lance mentis sue discretè pensat, & ponderat
quid magis Ecclesie expediat, scilicet sequi
rigorem juris, aut æquitate dispensationem præ-
ferre, alligat Innoc. in c. Cum ad monasterium, in
glos. Nisi ex causa. infra. de stat. Monach. & Host. in
c. Diversis, de cleric. conjug.

Requiritur ergo in dispensatione causa neces-
sitaris, vel utilitatis Ecclesie: nam et in cap. De
multa. de prob. addatur tertia causa, videlicet præ-
rogativa meritorum, tamen hæc reducitur ad
causam utilitatis, ut plene declarat Ludovic.
Roman. consil. 325. Quoad primum consulationis
articulum, n. 8. vers. Sed in proposito. Unde neces-
sitaris & utilitatis tantum meminit text. in cap.
Episcopi, 1. q. 7. in fin. ibi. (Quæ nec ulla neces-
sitas, nec Ecclesiastica proflus extorquet utilitas.)
Ad idem, text. in cap. Mutationes, 7. q. 1. ibi,
(Communi utilitate, atque necessitate,) & infra
ibi, (Quoties utilitas, aut necessitas exegerit.)
Hæc enim duo equiparantur, cap. Post monasterium,
8. Cum ergo, de renunciat. Et quidem causa
necessitatis, vel utilitatis in dispensatione Epi-
scopi debet esse magna, ut notat Archid. in d.
cap. Licet Canon, n. 3. vers. Item requiritur quod ta-
lis utilitas, vel necessitas sit magna, de elect. in c. per
cap. Canoniam, in fin. 50. dist. & est expressum

in cap. Ab excommunicati, 9. q. 1. ibi. (Ad supe-
riores autem concedere non concedimus, nisi
necessitas, vel utilitas maxima flagitaverit, &
ipsorum sancta conversatio promeruerit, & in
cap. Semo, ad tit. & lib. ubi Gregorius X in gene-
rali Concilio Lugdunensi statuit, ut nemo deinceps
parochiales Ecclesias alieni non consilio
tuto in arate legitima, & sacerdotio comman-
dare præsumat, nec tali etiam si unam, & evi-
denti necessitate, vel utilitate ipsius Ecclesie
suadente. Ad idem, text. in c. Nisi cum primum,
(Si evidens necessitas, vel utilitas exigerit,) infra. de prob.
Quoniam dispensationis gratia eget negotium
multum, ut dicitur in c. Didici, 1. q. 7. multum, id
est magnum, ut ibi exponit Hugo, Laurentius,
& Joannes. & qui hoc negant, ut Archid. inquit,
profecto sacras regulas non intelligunt. Quod
ipsum hodie aperte constat ex decreto Concilii
Tridentini, in cap. 1. sess. 25. ubi statuitur, ut si
urgens, iustaque ratio, & major quandoque utili-
tas postulaverint cum aliquibus dispensandum
esse, id causa cognita, ac summa maturitate ac-
que gratis fiat a quibuscumque ad quos dispen-
satio pertinet, alterque facta dispensatio sub-
reptitia censeatur. Eodem præstat Concilii
decretum in cap. 1. sess. 23. ubi. (Urgens necessitas, ac
evidens utilitas, vel utilitas, & in cap. 5. sess. 24.
de reformatione, ubi prohibetur dispensari, nisi
inter magnos Principes, in secundo gradu, &
ob publicam causam. et igitur unanimis con-
sonantia canonum, Conciliorum, & interpretum,
& ut necessitatis, vel utilitatis causa
in dispensatione debeat esse magna, seu quod
idem est major, maxima, iusta, evidens, urgens, &
his conformis, quibus sacri Canones promiscue
utuntur tanquam synonymis. Alioquin si ejus-
modi causa desit, non est dispensatio, sed dis-
pensatio, ut dicitur Jo. Andr. in cap. Nisi cum primum
& Persona, in ver. de reformatione, de renunciat. & Petr.
de Ancharan. repet. Canonum, in tit. 2. n. 8. de Const.
ubi dispensans, inquit, debet habere intuitum rati-
onis, & boni universi, & causa, in propter quam
dispensat; quibus conditionibus dispensatio non
meretur appellari, sed dispensatio. Idem dicit Ri-
chard. de media Villa, in 4. dist. 8. q. 9. art. 1. in
fin. relatus a Felin. in c. Quæ in Ecclesiis, n. 25. de
const. & Cajetan. in 1. 2. q. 97. art. 4. vel secundum
Archidiaconum locustationem: 3. causa hujus-
modi deficiente non dicitur dispensatio, sed dis-
pensatio, quæ sine iusta causa dispensat, depon-
endus est, si super hoc fuerit accusatus, ut in c. 1.
& cap. Quæ in aliquo, in fin. 51. dist. Ratio est,
quia cum dispensatio, ut dictum est, sit juris
relaxatio, & vulneratio, ut ait Feder. de
Sent. cons. 90. An capitulum, circa prime, vers.
Sed dispensatio, per cap. Iste prius, 23. q. 4.
& cap. Per constituta, 50. dist. debet
talis relaxatio a iure communi non esse incolora-
tus, & sine notabili causa movente. Quæ sunt
verba Oldradi in cons. 327: omnia ibi notata repe-
tuntur, numer. 1. Et non solum debet esse
causa movens, sed debet exprimi, eo quod talis
actus reprobantiam iuri habet, 1. Secundum, ff. de
appell. & l. Cum ibi, §. Si Prætor, ff. De tran. act.
alioquin habetur pro omnia, ut ibi latius per
eum.

Quo-

11 Quoad tertium videtur respondendum Epi-
scopus non posse contra Concilium dispensare,
etiam ex magna causa.

Quod primo aperte deciditur in extravag.
Ioan. XXII. Sancta Romana, §. Quilam autem ibi,
Quod nec eis, id est Episcopis, vel eorum superi-
oribus, concedere licet contra formam Con-
cilii generalis, ubi hoc notat glos. in verb. Concilii,
ponderandum est enim in eo text. non improba-
ri dispensationem Episcoporum ex defectu cau-
sæ, sed quia dispensatio est contra formam gene-
ralis Concilii, & sic ex defectu potestatis: ergo
dispensatio non valet etiam ex magna causa
processerit, quia causa quantumcumque urgens
numquam supplet defectum potestatis, ut tradit
Bald. in l. Conditio populus, n. 15. vers. Ista ratio non
valet, c. De Summa Trinitate, & s. Cathol. Anton. de
Butr. in cap. Ecclesia S. Mariae, n. 20. supra de consti-
t. ubi etiam Dec. n. 23. causa enim necessitatis, vel
publicæ utilitatis qualiter dispensationis respicit;
potestas verò substantiam, sine qua nulla
potest considerari qualitas, l. 2. ff. De usufruct. & l.
Nec ullam aliam est, l. Etiam, §. Si quis absentis, & ibi
Angel. in prim. De pet. hered. quia impossibile
est prædicari de non ente, ut idem Angel. ait
cons. 390. Char. sine frater, nu. 1. Ideoque parum
refert ut in Episcopo adit modus dispensandi,
scilicet evidens utilitas, vel necessitas, nisi etiam
adit potestas, que ad iussumque actus validi-
tatem requiritur, c. Cum super, de off. deleg. l. Cum
te, ubi Bald. n. 1. c. De donatione ante nuptias, & idem
Bald. in cons. 326. Rex Romanorum, n. 2. lib. 1. Et
constat evidenter ex Tridentini Concilii decre-
to in cap. 1. sess. 2. ubi ad validitatem dispen-
sationis non solum exigitur, ut dispensatio fiat ex
iusta, & urgente causa necessitatis, vel utilitatis;
sed etiam ut fiat ab eo, qui potestatem habet
dispensandi.

Secundo idem probatur ex rex. hic inducen-
do eum, ut dixi supra, in 1. notab. n. 2. nam, neque
hic dispensationes Episcoporum Conprovincia-
lium declarantur irritæ ex eo quod emanave-
rint sine urgenti, & rationabili causa, sed quia
sunt contra canonem Concilii Pictaviensis, ut i-
bi dixi: concordat text. supra in c. Proximo, quæ
jura ad hoc propositum adducit glo. in c. Cum
Cum dilectus, in verb. in arate supra de elect. Anton.
de Butr. in c. At si Clerici, §. De adulterio, n. 17. infra
de iudic.

13 Tertio probatur in Clem. 2. de elect. ubi coe-
tus Cardinalium non dispensat contra constitu-
tionem Concilii Lugdunensis, & redditur ratio,
quia lex superioris per inferiorum tolli non po-
test, & sic dispensatio inferiorum est irrita, non
ex defectu causæ, sed ex defectu potestatis.

14 Quarto ad idem adducitur text. in cap. Cano-
nes, & cap. Sicut, 1. q. 1. ubi Gregorius ait, sicut
sancti Evangelii quatuor libros, sic quatuor Con-
cilia suscipere, & venerari me fateor. Et quam-
vis loquatur de Synodis universalibus Nicæna,
Constantinopolitana, Ephesine, & Calcedonensi,
tamen paulo post subiicit rationem generalem,
quæ idem concludit in aliis Conciliis Oecume-
nicis, ibi. Quia scilicet, dum sunt universali con-
sensu constituta, se, & non illa destruit quisquis
presumit ad solvere quos religant, aut ligare
quos solvant. Et propterea Doctores intelligunt

hunc Canonem procedere in omnibus Conciliis,
cum omnia emanaverint ab eodem fonte Apo-
stolicæ Sedis, cap. Significasti, ubi cum omnia Con-
cilia per Romanæ Ecclesie auctoritatem, & fa-
cta sint, & robur acceperint, & ibi dixi de elect.
& in Concilio Lateranensi exemplificat Host.
& Jo. Andr. in c. Cum laici prope fin. de reb. Eccl. non
alienan. & indefinitè in Conciliis Bald. in tit. de
Pace Constantinæ, col. 4. §. Imperiali clementia, in ver.
Mos Roman. sub. n. 22. in fin. Jaf. in l. De quibus, col.
13. n. 54. vers. Adde quod eodem modo, ff. De legibus,
& Roch. de Curte in tract. de consuet. n. 546. vers.
Secundo limita. et quamvis non obstante hoc dicitur
Gregorii, Summus Pontifex dispenset
15 contra Concilium, tamen hoc ideo est, quia Papa est
supra omne jus humanum positivum cap. Propo-
suit, de concess. preben. §. Si iura, 2. §. quæst. 1. & ideo
dispensat in omnibus statutis Ecclesie, S. Thom.
quodlib. 4. art. 13. Felin. in cap. 1. in 2. notab. de Con-
stit. & quæ in omnibus Conciliis auctoritas Pa-
pæ intelligitur excepta, ut in dicto cap. Significasti.
At secus in Episcopis. Unde per rextum in d.
cap. Sicut, episcopus non dispensat contra con-
stitutionem Concilii lætæ sententia determinat
ibi Archid. quem refert, & sequitur Anton. de
Butr. in d. §. de adulterio, n. 17. eodem vers. Si autem
apparet.

16 Quinto Episcopi contra Canones etiam non
conciliares regulariter dispensare non possunt,
idque non ex defectu causæ, sed quia dispen-
tatio illis à Canone ante nuptias, & idem
Bald. in cons. 326. Rex Romanorum, n. 2. lib. 1. Et
constat evidenter ex Tridentini Concilii decre-
to in cap. 1. sess. 2. ubi ad validitatem dispen-
sationis non solum exigitur, ut dispensatio fiat ex
iusta, & urgente causa necessitatis, vel utilitatis;
sed etiam ut fiat ab eo, qui potestatem habet
dispensandi.

17 Sexto in generalibus Conciliis excipitur tan-
tum auctoritas Papæ d. c. Significasti, de elect. ergo
solus Papa ex legitima causa contra Concilium
dispensat, non autem Episcopus, & ita hunc text.
ad hoc ponderat Abb. in d. c. Cum dilectus, n. 10.
de elect. & Andr. Barbatia in addit. ad Abb. in dicto
§. De adulterio in verb. Concedere: Prædicta enim
exceptio firmat regulam in contrarium in aliis
omnibus non exceptis, cap. Cum apud, de sponsal.
l. Nam quod si quis de §. finali, ff. De pan. leg. cum suis
concord.

147. art. 4. ubi posteaquam docuit Legislatorem non intendere obligare, si quid ex speciali causa in aliquo invenitur, quod obfervantia statuti resignet, immEDIATE subnectit: (In quo tamen est discretio adhibenda; nam si causa sit evidens per scriptum potest homo licite obfervantiam statuti præterire præsertim consuetudine interveniente, vel si non potest de facili recurfus ad superiorem haberi: Si verò sit causa dubia, debet aliquis ad superiorem recurrere qui habet potestatem in talibus dispensandi.) Hæc D. Thom. Et hanc conditionem, ut non pateat aditus ad superiorem, ad hoc ut Episcopis liceat in casibus inopinatis dispensare contra Concilium, ex gunt etiam Joan. de Lignan. à Rotæ allegatus in d. cap. *Atsi clerici*, & ibidem Abb. in §. *De adulterio*, n. 9. de *judic.* Bald. in l. *Omnes populi*, n. 8. ff. *De iust. & iur. Roman.* sing. 486. Cott. in *memorab. in ver. Episcopum*, Mil. in *repet. in ver. D. dispensare*, Dia. reg. 238.

26 Porro ad constituendum impedimentum recurrendi ad Summum Pontificem pro dispensatione in casibus non prævisis Concilio, vel à canone, obfervandum est, non sufficere quamlibet distantiam ab Urbe sed ex remotissimis regionibus tantum puta ex transmarinis. Manifestum est enim ex Germania, Hispania, Belgio, & aliis Europæ provinciis saltem quæ sunt circa mare Germanicum, & Balticum, esse facilem recursum ad Sedem Apostolicam, ut usus docet quotidianus: nam in multis annis, quibus exercui Signaturam Sanctissimi in officio per Concessum, plerumque me reddidit in scribendo defessum ingens copia supplicationum ex partibus ultramontanis pro dispensationibus præsertim matrimonialibus; Et id ipsum diu expertus sum in officio Correctoris Sac. Penitentiarie in irregularitatibus ex abortu, vel alio homicidio occulto provenientibus, & in dispensationibus super matrimonio contracto cum impedimento occulto dirimente, puta homicidii alterius conjugis, animo contrahendi cum alia, juxta textum in cap. *Si quis veniente*, 31. *quest.* 1. vel adulteri cum fidei datione, ut in cap. *Uti infra*, de *coqui. dux. in matrim.* vel aïnitatis ex copula fornicata occulta, ut in cap. *Uterque*, de *restit. spoliar.* & in cap. *Inquisitione de sentent. excoimmun.* & in aliis conumibus Unde perperam Navarr. in *manua. cap.* 22. n. 8. *Dubium autem*, & Jatius in d. cap. *Atsi clerici*, §. *De adulterio*, de *judic.* post Joann. de Ligu. Abb. Angl. & Sylvest. quos citat, scripsit Episcopum posse dispensare in impedimentis quæ impediunt, & dirimunt, si impedimentum sit occultum, matrimonium publicum, & separatio magno scandalo fieret, & ad Papam, aut ejus Nuntium potestatem ad id habentem confugiri non possit, propter pauperatam, & alia legitima impedimenta, & gloriatur se hanc doctrinam primum vulgasse Salamanticæ, & propter eam nonnullos Episcopos aliquoties dispensasse eamque novissime legitur Thom. Sanch. de *matrimonio*, lib. 2. *dist.* 40. n. 3. etenim quidquid sit de veritate hujus doctrinæ profecto illa male fuit applicata à Navarro in partibus Hispaniarum, Unde merito illius sententiam reprobavit S. Congregatio Concilii. Item Congregatio depu-

tata in causa Leodiensi, ut dixi in c. *Cum de suis*, n. 15, de *corp. viciat.* nec eam servant Episcopi timore conscientie. Multoque minus servari potest quod generaliter scriperunt idem Sanch. in *Summ. tom. 1. lib. 4. cap. 40. n. 39.* & Salas de *leg. dist.* 20. *sect.* 3. n. 27. videlicet posse Episcopos dispensare in casibus Sedi Apostolicæ reservatis cum subditis qui ob pauperatam ad Urbem accedere non valent; Tum quia hujusmodi causa dici non potest de novo emergens & veni- similitur incognita tempore reservationis, cum frequentissimè Sedes Apostolica cum pauperibus dispensare consueverit: Tum quia pro im- penetratione dispensationum non est necessarium personam accessit ad Urbem. Et in impedimentis occultis satis est, ut Confessores in partibus, suppressis nominibus supplicationum per litteras consulant Penitentiariorum Basilicarum Urbis vel alios, qui postea supplicationes deferunt ad ministros S. Penitentiarie, ut praxis ob- servat, & ab ea dispensationum litteræ expediuntur gratis omnino etiam quoad scripturam.

28 Declaratur tertio de casibus in mora, ut procedat dummodo periculum sit in mora: nam magna causa de novo emergens cum impedimento recurfus ad superiorem non sufficere ad dispensandum, etiam in remotissimis Regionibus, si res dilationem pateretur. Cessaret enim causa relaxandi vinculum ex lege superioris injectum, Textus est in cap. *Præsum*, 55. *dist.* ubi apparet episcopos non posse facultate dispensandi sibi per Canonem attributa uti, ubi nulla, vel rerum, vel temporum perurget angustia. Et ibi Archid. Gemin. & alii notant legem dispensativam cessare cessante causa dispensationis. Unde constitutio permittens aliquid propter periculum cessat eo cessante, ut inquit Bald. in l. *per per illum* *textum*, c. *Qui non poss. ad libert. perven.* & sequitur Felin. alia adducens in cap. *Quæ in Ecclesiastiarum*, n. 29. *supra de Consi.* Ad quod optime facit, quod notat idem Bald. in *Auchen. Nostr.* c. *De iudic.* ubi ait minoribus magistratibus non licere transgredi leges, vel statuta superiorum propter emergentiam casuum inopinatum, sed debere illa tenaciter observare, nec ab eorum forma recedere, nisi quando superior non possit adiri, & periculum esset in mora, atque ita Bald. propter emergentiam casuum inopinatis exigit etiam hæc dictio copulative, ut non pateat aditus ad superiorem, & periculum sit in mora, per text. qui efficaciter hoc probat in cap. *unic. §. fin. Ne sede vacan.* lib. 6. Idem probatur in l. *Silongium*, §. *fin. ff. De iudic.* quam ad hoc allegat Petrus de Anchar. in dicto *c. unic. n. 4. vers. Circa iterum*, & cum Baldo transit Felin. in cap. *1. numer. 50. vers. Imò dixit Baldus supra de Consi.* & est ex mente D. Thom. in l. 2. *qu. 97. art. 4.* ubi dicit periculosum fore, ut dispensatio iudicio cuiuslibet committeretur, nisi forte propter evidens, & subitum periculum. Et confert decretum Conc. Trid. in cap. 15. *sess. 23.* ubi copus quoniam casus sunt notorie intercedum repentinæ, neas quidem significare Metropolitanum necesse est.

De-

32 Declaratur quarto, ut habeat locum, dummodo Episcopus procedat per viam dispensationis in aliquo speciali casu, prout loquitur de casibus Rotæ, non autem per viam statuti, ut probatur in d. c. *Præsum*, 55. *dist.* ubi conceditur Episcopis facultas dispensandi, præsertim tamen manentibus consuetudinibus, quæ custodiri debent, ubi nulla, vel rerum, vel temporum perurget angustia. Atque ita permittitur Episcopis dispensatio urgente necessitate, sed non canonis abrogatio, seu immutatio. Ratio est, quia Episc. cum sint debitorum, sacras Canonum regulas observare debent, ut dicitur in c. *Cum simus*, 9. *q. 3.* unde ipsos appellat text. Canonum magistratos atque custodes in c. *Cum quibus*, 24. *q. 3.* Igitur nullus Pontificum intantum, vel in partem qualibet occasione potest convellere, vel mutare decreta Summorum Pontificum stabilita. Quæ sunt verba text. in c. *Institutionis*, 25. *q. 2.* Unde nec in Synodo licet eis quidquam statuere quod obviet canonicis institutis, ut est casus in c. *Quod super his*, & ibi dixi infra de *major. & obed.* & ita plene consuluit Feder. de *Sen. cons.* 17. *Quæstio facti est periturum*, quem refert, & sequitur Petr. de Anchar. in *repet. Canon. Statuta*, de *consi.* n. 188. *vers. in contrarium*, & n. 190. *vers. Accedit hu. utilio quaestio*. Alioquin ut dicit Feder. & Anch. Si Episcopi id possent per viam statuti per consequens possent totum jus commune subvertete in singulis casibus à jure provisiis aliud statuendos quod sentire secundum eos modicum differt ab hæretic. c. 1. 27. *dist. c. Nulli*, 19. *dist. gloss. in c. 1. in ver. Facti*, *vers. Quod si contrarium diceremus*, de *consi.* lib. 6. & docet S. Thom. *opuscul.* 19. c. 3. de quo scripsi plenius in d. c. *Quod super his*, de *major. & obed.* Et hanc differentiam inter dispensationem, & statutum ponit expressè idem Feder. de *Sen. cons.* 27. *§. Casus talis est*, n. 2. *vers. Non obstat ad præmissa*, ubi propterea dicit episcopos dispensare posse cum illegitimis in multis casibus contra jura; tamen non posse super hoc facere legem, vel statutum ut illegitima possint promoveri, reddens rationem, quia lex, & constitutio respicit futuram, & sic per eam inducerentur homines ad peccandum; sed dispensatio respicit præterita, id est super eo, quod jam factum est, dispensatur, ut in cap. *Quæ admodum*, de *irregul.* & l. *Si unus*, §. *Pacta*, ff. *De Pactis*. Hinc S. Congregatio Concilii alias consulta, An contra c. 15. *sess. 24.* Concilium Provinciale aliquid statuere possit veluti si aliquis Baro prætexit inimicitiarum cum Episcopo, & eius Clero vellet confiteri Presbytero etiam approbato à suo Ordinario, censui non posse.

33 Declaratur quinto, ut quoad dispensationem in gradibus prohibitis procedat, dummodo matrimonium sit jam publicè contractum, impedimentum sit occultum, & separatio sine magno scandalo fieri non possit, prout requiritur Sylvest. in *ver. Dispensatio*, n. 1. *vers. Ex quibus concluditur*. Navarr. in *Man. cap. 22. n. 85. vers. Dubium autem*. Tabien. & Arimilla citati, n. 24. in prima declaratione. Alioquin si matrimonium esset occultum, aut nondum contractum, cessaret ratio magni scandali, super qua fundatur iustitia dispensationis. Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decret.

penfationis. Quinimo si matrimonium esset occultum, aut impedimentum publicum, potius est fornicandum, ut conjuges pergerent in copula fornicaria. Unde non bene Bahl. Fontus de *matrim.* lib. 2. *cap. 13. n. 6.* & alii moderni scriperunt episcopum posse dispensare in articulo mortis in matrimonio etiam contrahendo ad legitimandam prolem. Et sane nec Navarr. nec qui ante eum scriperunt auli sunt tradere hanc doctrinam, nisi prædictis conditionibus concurrentibus. Bahl. verò & alii hanc doctrinam libere extendunt ad impedimentum etiam publicum, & ad matrimonium contrahendum, & cum causa satis levi, Quod enim urget legitimatio prolis ex paupere muliere, ut inferior dispensare debeat in casibus Summo Pontifici reservatis; Unde arbitror eorum sententiam servari non posse ab Ordinariis absque incurfu excommunicationis qua in Bulla Canasteriuntur, usurpantes jurisdictiones, & jura ad Sedem Apostolicam pertinentia, ut in similibus casibus sæpius respondit S. Congregatio Concilii. Ad quod facit quod notat Innoc. in c. *Dilectus*, na, 2. *vers. Die non licere*, supra de *tempor. ordin.* ubi concilians regulam præd. Decretalis cum contraria regula *Dilectus*. *Super de sentent. excoimmun.* datur nam solutionem dicens Episcopos posse quidem dispensare super jam factis, ut tolleretur nisi prohibeatur, ut in dicto cap. *Super*, sed nunquam posse superfaciendo, id est, ut aliquid fiat contra Canones, nisi ubi permittitur à jure, ut in d. cap. *Dilectus*, allegat. cap. *Hoc videtur*, 22. *quæst.* 5. quam solutionem ponunt ibi etiam Joann. Andr. n. 13. Anton. de *Bitr. n. 9.* Bellam. n. 4. *vers. Tertio saluto*, & Abb. *num. 5.* & fuit distinctio Petri de Sampson, quæ ponitur id additione post gloss. 1. in cap. *Atsi Clerici* §. *De adulteris*, *infr. de iudic.* Potest igitur admitti, ut prædictis concurrentibus, Episcopus aliquando dispensare possit super matrimonio contracto, non tamen super contrahendo, quia super jure prohibitorio inferior à Principe non dispensat, ut notat Innoc. in cap. *Vel non est compos*, supra de *tempor. ordin.* Bart. in l. *Barbarius*, ff. de *offi. Præf.* & Petrus Brixien. in *repet. in ver. Dispensatio*.

34 Declaratur sexto, ut prædicta facultas dispensandi in impedimentis dirimentibus, ubi matrimonium est publicum, & impedimentum occultum, procedat in foro conscientie tantum, non autem in foro externo, prout observat sacra Penitentiaria exemplo Concilii Tridentini, in cap. 6. *sess. 24.* quod tribuit Episcopis facultatem dispensandi in irregularitatibus & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus, non tamen deductis ad forum contentiosum, & abolvendi à casibus occultis etiam Sedi Apostolicæ reservatis pro solo conscientie foro. Et tradit ex recentioribus Henriquez, lib. 12. de *matrim.* c. 33. *num. 23.* & Sanchez in *tract. de matrim.* lib. 2. *dist.* 40. *n. 10.*

38 Declaratur septimo, ut eadem facultas locum habeat, dummodo qui petunt dispensationem contraxerint matrimonium bona fide, id est cum probabili ignorantia impedimenti, alias enim indigni essent dispensatione, arg. c. *Præf.* & *Cœpiscopus*, & cap. *seq. 17. qu. 4.* & c. *fin. infr. de immun.*

FF

immun. Eccles. et constat ex decreto Concilii Tridentini in c. 5. sess. 24. de reform. matr. m. ubi statuitur, ut si quis intra gradus prohibitos scienter contrahere presumpserit, separetur, & spe dispensationis consequenda careat. Idque in eo multo magis locum habeat, qui non tamen matrimonium contrahere, sed & consummare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, siquidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eidem subiciatur poenitentia; non enim dignus est qui Ecclesie facile benignitatem experiat, cuius salubria precepta temere contempit. Si vero solemnitatibus adhibitis impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuiuslibet probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cum eo gratis dispensari poterit. Atque ita hanc conditionem exigunt post Concilium Tridentinum Bartholomaeus à Ledesma de matr. dab. 5. ad fin. & Ludovic. Lopez. 2. par. instrum. cap. ult. ad fin. quicquid contra scripserit Henriquez loco citato, quem merito refellit Sanch. dist. 40. n. 4. Et certe si Summus Pontifex non dispensat cum his, qui mala fide inierunt matrimonium, longè minus dispensabit Episcopus, ut arguit Ant. de Butr. in cap. Post translationem. in 5. notab. n. 1. de renunciat. & Andreas Barbat. in addition ad Abb. in c. Affi Clerici, §. De adulter. in ver. Concedere, de iudic.

41 Declaratur ultimum, ut procedat, dummodo sic dispensati ab Episcopo, cum primum dabitur facultas, recurrant ad Sedem Apostolicam pro nova dispensatione per tex. in c. Eos qui de sentent. excomm. lib. 6. ubi absolutus propter mortis periculum, vel aliud impedimentum, à quo alias absolvi non poterat, cessante impedimento cum commode poterit, teneatur se presentare ei, à quo alias absolvi debebat, alioquin ne sic censuræ illudat Ecclesiastica, in eadem sententiam recidit ipso iure. Quo textu corrigitur sententia Goffredi Bernard, & Holtien. qui contrarium dixerunt in c. De cetero, infra eod. tit. ut notat gloss. in dicto c. hos qui, in ver. Decernimus. Erit in terminis dispensationis per illum tex. tradit Petr. de Anchar. cons. 409. Viso & diligenter inspecto. n. 7.

42 His plane omnibus concurrentibus videtur non esse inconveniens, ut iuxta prædictam decisionem DD. de Rota Episcopus ex magna causa dispenset contra canones etiam Concilii. Finge enim à Principe contractum fuisse matrimonium bona fide in gradu prohibito, & futurum esse, ut nisi proles inde suscepta per subsequens matrimonium legitime succedat Regno Infidelis, vel Tyrannus, certe non esset absurdum ut altero ex conjugibus in periculo mortis constituto, Episcopus dispensaret super matrimonio sic contracto ad legitimationem proles, ne alioquin publica salus Regni periclitaretur. Non enim credendum est Canonis conditorem fuisse crudelem, & salutem omnium despiciere vultisse cap. 3. de Pöf. l. c. Tere, de regul. cap. Si quis rede. 1. qu. 3. c. Scias. 7. q. 1. quin potius verisimile est ut non sperit hunc casum in sua prohibitione includere, & hæc est Epicheia, seu æquitas, quam egregie explicat S. Thom. in 2. 2. q. 120. art. 1. Utitur hoc exemplo in simili casu dispensationis Innoc. in c. Cum ad monasterium, de Pöf. Monach. n. 4. vers. Quod enim si tota Christianitas,

vel etiam aliqua pars ejus esset in periculo, ubi hæc solidissimis rationibus comprobatur, & cum sequuntur, ubi Holt. Joan. Andr. n. 29. Abb. n. 2. 1. & reliqui omnes. Contert quod nota Bar. in l. Cum Navarorum, per illum textum C. De navo. lib. 1. 1. dicens Priores posse facere contra ordinamenta admanatæ generalis, si cognoscant aliquid ordinatum esse, cuius observantia sit Republicæ damnosa. Et quod scripsi Bald. in l. Observare in ro. quæst. 5. De off. Proconsul. ubi ait iudicem excusari in syndicato, qui ob multorum salutem transgreditur facta.

Sed his requisitis deficientibus, vel aliquo ex eis, ut si pateret aditus ad Summ. Pontificem, aut si periculum non esset in mora, dispensatio irrita esset, & sic dispensati non essent tuti in conscientia ob defectum potestatis secundum opinionem Innoc. & communem in d. c. Cum ad monasterium, Covari. de spons. par. 2. c. 6. §. 9. n. 1. Unde si qui Episcopi in Hispania innoxie doctrinæ Navari cum pauperibus in impedimentis dispensarunt, id male & inoperculo præstiturum, ut ex dictis constat, &c.

44 Unde etiam apparet longè minus admittendum esse, quod generaliter dixit Basil. Pont. de matr. lib. 6. cap. 8. n. 1. allegans Sorum in 4. dist. 32. q. unæ. art. ut. videlicet iure ordinatio Episcopum dispensare contra legem Concilii generalis, vel Summi Pontificis quocies dispensandi facultas illi non admittitur: hæc enim doctrina, nisi temperetur secundum ea que dicta sunt falsa, & periculosa est, & nullatenus ad praxim decedendam inferiorum posse contra legem superioris absolute dispensare nihil est aliud, quam caput membris, & superiora inferioribus subicere, & ordinem naturalem invertere, c. inferior, 2. 1. dist. gloss. notab. in Clem. in ver. Ecclesie, de heret. S. Thom. in 2. 2. q. 103. art. 1. & Ecclesiasticam Hierarchiam confundere Dei ordinatione institutam, ut in c. 40. & canon. 6. sess. 23. de sac. ord. Conc. Trid. Præstitim vero quia mos factorum Canonum, & Conciliorum est ferè ubique simpliciter præcipere, aut prohibere quid faciendum sit, vel non faciendum: raro autem descendunt ad prohibitionem dispensationis. Unde si liceret in hoc dispensare, quotiescunque dispensatio in specie non prohibetur, consequenter esset in eorum facultate totum jus commune, & Concilia universalia subvertere in lingulis casibus dispensando, quod est erroneum asserere secundum Feder. de Sen. & Petr. de Anchar. citatos supra in 4. declaratione. n. 30.



DE FILIIS PRESBYTERORVM.

Cap. Constitutus

S V M M A R I V M.

- 1 Filius præse potest Ecclesie, in qua pater sine titulo ministravit, & n. 26. Et quid post Conc. Trid. & Const. Clem. VII. n. 27.
- 2 Spoliatus beneficii an, & quando sit restituendus antequam doceat de Canonica institutione, & n. seq. usque ad n. 2. 1.
- 3 Spoliato petenti restitutionem beneficii regulariter obijci non potest de non Canonica institutione, & n. 1. 1.
- 4 Fallit si spoliatus consentiat, ut cognoscatur de bono iure, n. 5.
- 5 Item fallit si defectus tituli non Canonici sit notorius, n. 6.
- 6 Item fallit si spoliatus simul intenderit possessorem, & petitorium n. 9. & 12.
- 7 Intellectus plures huius c. & n. seq. usque ad n. 2. 1.
- 8 Spoliatus non tenetur respondere super petitorio.
- 9 Agenti spoliatio recuperanda in profano obijci non potest vitium proprietatis etiam notorium.
- 10 In beneficiis albus secus si sit notorius de iure, si ve per confessionem spoliati, si ve per evidentiæ facti, vel probationem iudicalem.
- 11 Possessorium recuperanda, & petitorium ab eadem persona cumulari possunt, & utrumque canonica sententia terminatur.
- 12 Canonica institutio dicitur, qua est sine vitio consentientia recipientis, vel forma.
- 13 Spoliatus agens possessorio, & petitorio si probeat possessionem, & spoliatum, sed non proprietatem, obijci in possessorio, sed succumbit in petitorio.
- 14 Libellus super possessorio non vitiatur si in eo narratur aliquid de proprietate.
- 15 Libellus cognoscitur ex modo concludendi, non narrandi.
- 16 Commissio Papa præsumitur conformis libello.
- 17 Libellus coram Papa procedit etiam sine conclusionem.
- 18 Spoliatus restituatur una cum fructibus perceptis, & qui percipi poterunt.
- 19 Etiam si egerit simul possessorio, & petitorio.
- 20 Prælo non debet esse melioris conditionis, quam possessor cum titulo.
- 21 Persona appellatione intelligitur Rector Ecclesie.
- 22 Vicaria perpetua, & Rectoria à pari procedunt, quoad repellendos filios à beneficiis parentum.
- 23 Vicarius perpetuus ius habet in Ecclesia, & sine causa removeri non potest.
- 24 Item pro Rectore habetur, & sicut Rector dicitur intulari.
- 25 Vicarius perpetuus, & Rector eandem curam habent in solidum.

1 **C**ONSTITUTUS. Filius præse potest Ecclesie, in qua pater sine titulo ministravit Hoc dicit secundum Jo. Andr. & omnes, & sunt duæ partes. Prima ponit qualificationem, secunda provisionem ibi, fraternitati.

2 Nota primo ibi, si tituli consisteret. Ad hoc ut spoliatus beneficio sit restituendus, non sufficere ut probeat spoliationem, nisi etiam doceat de bono iure, seu canonica institutione. De utroque enim Papa hic mandat inquiri.

3 Sed contra, cum hic beneficii fuerit beneficii Pros. Fagn. in 2. part. primi Decretal.

spoliatus de facto, debuit simpliciter restituere abique eo, quod cognoscatur de suo iure, c. in litteris, c. item cum quis, & c. Ex conquisitione, infra de restitut. spoliati. 3. quæst. 1. & 2. qu. 2. per tot. Timore lupus contrarij Decretalis legitur variè, & quinque lecturas prosequitur hic Cardinalis à princ. usq. in fin. ego tres tantum attingam, ex quibus, ni fallor, Decretalis remanebit plana, & clara. Prima lectura est Holt. hic n. 1. vers. Tu dicit, qui putavit commissionem Apostolicam super spoliatione, & Canonica institutione hic processisse de voluntate Clerici spoliati, cui propterea mos gerendus fuit, & forte Papa eum ad hoc induxit ex quadam æquitate ad tollendos circuitus; quia restitutor nisi de canonica institutione appareret, nihilominus brevi manu amoveretur, arg. c. Ad petitionem, ad fin. infra de accusat. & forte Clericus satis confidebat de iure suo, & cum Holt. videntur simpliciter transire Jo. Andr. hic n. 7. & Butr. n. 10. vers. Tertio. Verum hic intellectus divinat ad hunc textum, ideoque nullatenus videtur recipiendus, prout etiam observat Card. post med. ver. quarto legitur.

6 Secunda lectura desumitur ex Innoc. hic post medium vers. Secundam, qui posuit in lignem declarationem ad iura præallegata, quæ dicitur Clericum beneficio spoliatum ante omnia esse restituendum; nempe ut procedat, quando res est dubia super proprietate, seu canonica institutione: tunc enim spoliatus potest dicere, Non respondebo nisi de possessione mea; & tu non es audiendus nisi prius facta restitutione, ut in d. c. In litteris quod etiam dixerunt Domini de Rota decisi. 365. n. 10. part. 3. Recent. Secus vero si constaret per confessionem spoliati, vel probationes admittas quod esset talis, ut Ecclesia non esset ei restituenda, puta, quia esset illegitimus vel possessionem Ecclesie occupasset, & dispensationem non haberet: tunc enim ad possessionem Ecclesie non esset reintegrandus, cum eam sine peccato retinere non posset, ut c. Significasti, infra de divor. 1. §. Redigit, ff. quorum legat. & l. Dolo, ff. de doli except. Ita Innoc. dicens in hoc convenire omnes. Tu signa, & memorie commenda hanc theoriam: nam etsi in alius iuribus, vel rebus contra spoliatum excipi non possit de vitio proprietatis etiam notorio; quæ eo quod possidet iuste possidet, etiam in totum deficit in proprietate, ut hic per Butr. n. 8. vers. Sed tu dicit, & Jo. de Anan. in fin. tamen in Beneficialibus secus est, quia agenti possessorio recuperanda obstat defectus notorius proprietatis, live sit notorius ex juris dispositione, si ve per confessionem ipsius spoliati, si ve per evidentiæ facti, si ve per evidentes probationes iudiciales. Et est ratio, quia beneficia sine canonica institutione licite obijci non possunt, ut in reg. 1. Sexti; ideoque non competit restitutio, nisi contra notorium aliquid rationabiliter ostendatur, et hoc dictum Innoc. tanquam singulare extollunt, & approbant hic idem Butr. n. 8. vers. Sed tu dicit, & n. 9. Cardin. post princ. vers. Tertio legitur, & circa fin. vers. Dic standum tertia lectura. Anchar. & Jo. de Anan. ambo in 2. not. Navari in c. Accepta, n. 9. vers. Constitutio deciplex, de restitut. spoliati, ubi de communi DD. de Rota decisi. 2. incip. Fuit dabiturum, & n. 2. eod. tit. in novis.

7 Tertia lectura, quæ mihi videtur admodum